

Govor šefa jugoslovanske delegacije E. Kardelja na plenarnem zasedanju Generalne skupščine v Parizu

Imperialistične sile hočejo odstraniti Organizacijo ZN kot učinkovito orožje mednarodnega sodelovanja

Večina v Varnostnem svetu je dejansko poteptala svečano sprejete obveznosti, da bo varovala neodvisnost in nedotakljivost Tržaškega ozemlja

Pariz, 29. sept. Dopisnik Tanjuga poroča: Med splošno razpravo je na včerajšnjem zasedanju Generalne skupščine OZN govoril šef delegacije FLRJ Edvard Kardelj, ki je rekel:

Gospod predsednik, gospodje delegati!

Med splošno razpravo so nekateri govorniki včasih skoraj panično izražali svoj strah za usodo miru. Taka pretirana zaskrbljenost je primeren izraz za tisto vojnohuskasko ozračje, ki ga danes ustvarja velik del mednarodne reakcionarne propagande, da preganja široke ljudske množice, izmučene po strahotah in opustošenju druge svetovne vojne z raznimi »napovedmi«, da je tretja svetovna vojna takorekoč na pragu. Politični »nauke« takih napovedi in drugih podobnih zastraševalnih filozofij, ki jih mečejo razni vojnohuskaski centri v mednarodno življenje, je v tem, da je treba hitreje sprejeti ter z vsemi silami podpreti sovražno gonjo in tako imenovano politiko »trdne roke« proti Sovjetski zvezi, proti državam ljudske demokracije ter proti demokratičnim gibanjem sploh, ker se bo sicer vnela, kakor govori ta propaganda, tretja svetovna vojna.

Jugoslovanska delegacija misli, da so prav te težnje eden glavnih vzrokov za precej slabe uspehe dela OZN. Tukaj bi se morali posluževati takih sredstev, ki bi olajševala doseg spoznanja v spornih točkah, zlasti med velesilami, ker ostane brez soglasja velesil mednarodno sodelovanje prazna zamisel, toda vodilna skupina večine držav se je drugače usmerila, to je, da izvaja svoje namene in svojo voljo, opravičujo se na formalno aritmetično večino v naši organizaciji.

Taki pogoji ne vodijo k razumevanju, ampak k spreminjanju OZN v politično sredstvo določene skupine držav ali pa celo ene same države. Samo po sebi je razumljivo, da bo taka politika, v kolikor jo bodo še izvajali, vir vedno večjih težav, združene narode pa bo privedla v slepo ulico.

To nevarnost vidijo gotovo vsi in o njej so govorili mnogi predstavniki na tej splošni razpravi. Vendar pa išče večina njih izhod prav na tisti poti, ki bi privedla Združene narode kot organizacijo mednarodnega sodelovanja do propada. Izhod iščejo v reviziji Ustanovne listine, posebno pa v odstranitvi ali pa vsaj v bistveni omejitvi načela soglasnosti velesil. Težko si je misliti, da avtorji teh predlogov ne vedo, za kaj gre. Razume se, da oni to vedo, in zato moramo gledati na take poskuse kot na odstopanje od politike mednarodnega sodelovanja in kolektivne varnosti, pa tudi kot postopno prehajanje k politiki blokov in odstopanja od načela Združenih narodov. Iskati vzroke sedanega slabega stanja v OZN in v mednarodnem položaju sploh med dozdavnimi »napakami« ali nedostaki organizacijskega mehanizma OZN je, razume se, nesmiselno in licemerno. S tem hočejo dejansko prikriti prave vzroke številnih težav, ki se pojavljajo v delu OZN in ki so v glavnem v delu, da vodilna skupina držav te organizacije ne želi sodelovanja in ne teži k sporazumu z drugimi državami, zlasti ne s Sovjetsko zvezo.

Odstraniti načelo soglasnosti velikih držav ali pa oslabiliti za sporazum druga sredstva, kot jih določa Ustanovna listina OZN, bi pomenilo nezgodno oslabilitev OZN ter njeno spreminjanje iz organa mednarodnega sodelovanja v organ pritiska ene države ali pa skupine držav, pomenilo bi konec koncev propad celotnega poveljnega sistema mednarodnega sodelovanja, kajti biti nam mora popolnoma jasno, da bo OZN organ za medsebojno sporazumevanje in sodelovanje suverenih držav glede najvažnejših vprašanj mednarodnih odnosov, ali pa to sploh ne bo. Zato moramo tistim, ki danes tako dosledno vztrajajo na tem, da je treba načelo soglasnosti velikih držav odstraniti, znova povedati, da hočejo s tem dejansko odstraniti osnovni razlog za obstoj OZN, to pa pomeni, da hočejo odstraniti to organizacijo kot učinkovito orožje mednarodnega sodelovanja. Iz teh razlogov misli jugoslovanska delegacija, da je neobhodno potrebno odstraniti tačasni komite in držati se načela Ustanovne listine OZN. To je potrebno zaradi tega, ker so nalazili tisti, ki so ustvarili ta organ, v nasprotju z Ustanovno listino temu organu nalogo za nadaljnjo slabitev OZN, za njegovo razorožitev kot sredstva mednarodnega sodelovanja in za njeno podreditve ciljem ene skupine držav ali pa celo ene same države.

Kakšno bi bilo delo OZN, če bi se ta organizacija odrekla prav tistemu

Podpredsednik zvezne vlade in minister za zunanje zadeve FLRJ Edvard Kardelj

orožju, ki ji daje pravico do obstanka? O tem nam govori izkušnja njenega dosedanjega dela.

Vprašanje Grčije

Obrnil bom Vašo pozornost na usodo samo nekaterih najvažnejših odločitev OZN v času med dvema zasedanjima. Poglejmo n. pr. vprašanje Grčije, ki posebno jasno razkriva pravo bistvo težav, da se OZN in njeni organi izkoristijo za cilje nekaterih držav, ki imajo večino. Predstavniki Jugoslavije so skupno s predstavniki ZSSR in drugih držav ljudske demokracije stalno opozarjali, da pravih vzrokov ljudske vstaje v Grčiji ni iskati v nekakem vmešavanju ali podpiranju severnih sosedov v odnosu do Grčije, ampak na eni strani v dejstvu, da je bila postavljena tam na nedemokratični način in proti volji ljudstva vlada, katero večina grškega ljudstva sovraži, na drugi strani pa v surovem vmešavanju ZDA in Velike Britanije v notranje grške zadeve. Zaradi tega ne more priti do izraza volja velike večine grškega ljudstva. Zato bi bil odpoklic tujih čet, misij ter vseh mogočih »strokovnjakov« iz Grčije edina pravilna rešitev grškega vprašanja v skladu z Ustanovno listino OZN, ki oboja vmešavanje v notranje zadeve drugih držav.

Ubrali pa so drugo pot, pot poveča-

»Balkanska komisija« je zaostrila stanje v Grčiji

Na lanskoletnem zasedanju Generalne skupščine so ustvarili tako imenovano posebno komisijo OZN za Balkan. Predstavniki balkanskih držav so v imenu svojih vlad odklonili sodelovanje s temi komisijami in poudarili, da so delokrog, pooblastila in funkcije te komisije v nasprotju z načeli OZN in pomenijo kršitev suverenosti Jugoslavije, Albanije in Bolgarije ter je zato ta komisija za njihove države protizakonita in neobstoječa.

Tu nam očitajo tako stališče, toda dovolite nam pravico, da se branimo proti poskusom, na podlagi katerih skušajo prevladati tujo odgovornost na naša ramena.

Danes lahko na podlagi konkretnih dejstev ugotovimo, da ta komisija ni z ničimer prispevala k rešitvi tako imenovanega grškega vprašanja v demokratičnem smislu in v interesu miru, pač pa je, nasprotno, zaostrila stanje v Grčiji s tem, da je dajala neomejeno podporo monarhofašističnim elementom ter ZDA in Veliki Britaniji pri njunem vmešava-

nju tujega vmešavanja in poskusov, da se odgovornost za stanje v tej državi prevladi na njene severne sosedje.

Zares je čudno! Že nekaj let je v Grčiji vojna in ves ta čas obtožujejo Jugoslavijo in druge severne sosedje Grčije, da so krive te vojne. Toda vse, kar je različnim »specialnim komisijam« v Grčiji uspelo na podlagi vseh mogočih spletk zbrati kot »dokaz«, da bi dokazali te obtožbe, je tako brezpomembno, da bi celo to, če bi bilo resnično, pomenilo samo kapljico v morje v primeri s sredstvi, ki se jih v Grčiji poslužujeta Amerika in Anglija za svoje vmešavanje. Poleg tega pa seveda nosijo tako imenovani dokazi proti severnim sosedom pečat »made in Athens«. Vendar pa se grško ljudstvo bori. Mislim, da je treba zelo prezirati resnico, če potem hočejo še trditi, da se upira v Grčiji samo brezpomembna manjšina, ki jo ščitujeta na severu. Če pa se nečesto izogniti resnici, potem lahko razumemo, da povzroča večje tuje vmešavanje večji odpor ljudstva, ker je znano dejstvo, da ljudstvo ne ljubi v svoji državi oboroženih tujih odposlancev. Današnji požar v Grčiji je posledica in odgovor na tuje vmešavanje, ki ga je povzročil gospod Churchill. To vmešavanje je že enkrat doživelo poraz, nato pa so prevzelo vodstvo nad njim ZDA. Ljudstvo se bori proti tuji ekspanziji in tu je treba iskati jedro grškega vprašanja in njegovo rešitev.

Clovek bi pričakoval, da bo tako imenovana specialna komisija sprejela tako miroljubno pobudo in izdala kake ukrepe v tej smeri. Zgodilo pa se je drugače. Specialna komisija ni upoštevala nobene take pobude, ampak je slepo hlatala po vsakem izzivanju, ki so ga organizirali proti Jugoslaviji in drugim severnim sosedom Grčije. Medtem ko je zbirala ta komisija lažne obtožbe proti severnim sosedom Grčije, pa je Grčija postajala vedno bolj domena ameriške ekspanzivnosti. Stevilni ameriški vojaški kadri so popolnoma prevzeli vodstvo v vojski atenske vlade. Ameriški predstavniki so postali pravi gospodarji Grčije. Sedaj je to privedlo tako daleč, da celo desničarski atenski tisk kritizira tako stanje. Tako je pisal list »Efteri« z dne 2. 9. 1948. naslednje: Van Fleet, ki povsod vtika svoj nos, dela hrup, govori, piše in hvali v svoji preveliki gorečnosti vedno samo sebe, ima danes vtis, da je šef grškega generalnega štaba pri njem tako rekoč samo ordonans.

Prav tako so v ameriških rokah glavne ekonomske pozicije v Grčiji. Prerogative, ki pripadajo v neodvisni državi vladi, so si prisvojili ameriški predstavniki v Grčiji, ki sami izdelujejo zakonske osnutke, uredbe, predpise, sprejemajo na posvetovanje predstavnike političnih strank, ministre, člane parlamenta in razne delegacije itd. Vse to spremlja nenehno naraščajoči val množičnega nasilja, ki ga je zlasti povečala izjava ameriškega generala Van Fleeta z dne 27. februarja 1948. leta, v kateri je poudarjeno geslo »Ujemi in ubij«. Množični zločini v Grčiji so povzročili zgražanje in proteste na vsem svetu, vplivali pa niso na posebno komisijo za Balkan. Povsem jasno je, da je tako imenovano grško vprašanje na liniji tiste ekspanzionistične politike vplivnih ameriških krogov, ki se kažejo v ustvarjanju in razvijanju zapadne Nemčije kot vojaškega in ekonomskega oporišča ZDA v Evropi, v zadrževanju vojske na področju zaveznih in drugih držav, v spletkah na Blaznem Vzhodu, v vzpostavljanju Japonske kot protisovjetskega vojnega oporišča, v neizpolnjevanju obveznosti, sprejetih z mirovno pogodbo, v izgradnji ameriškega sistema vojaških oporišč, v upiranju sleherni zahtevi za razorožitve, prepoved uporabe atomske energije v vojne namene itd. To je vzrok, zakaj se mora grški narod danes boriti za svojo svobodo in neodvisnost. Glejte, zakaj je grški narod žrtev vojne nesreče. Mimo teh dejstev ne more nobena posebna komisija.

»Korejska komisija« je pomagala zatreti neodvisnost korejskega ljudstva

Poglejmo vprašanje korejske komisije! Namesto, da bi sprejeli sovjetski predlog, da se umaknejo vse okupacijske čete iz Koreje in se tako omogoči korejskemu narodu, da sam odloča o svoji usodi, so sestavili komisijo, ki bi morala dejansko prikriti in opravičiti voljno komedijo v južni Koreji in sestavo takšne lutkovne vlade, ki bi bila odvisna od tuje podpore in milosti ter bi bila zato poslušno orodje svojih gospodarjev. Povsem jasno je, da takšna komisija s takimi smotri ni delala v duhu Ustanovne listine OZN, ter je dosegla samo to, da se je v očeh korejskega naroda in celotnega demokratičnega mišljenja kompromitirala OZN s tem, da s svojo komisijo pomaga zatreti neodvisnost demokratičnega naroda.

Sovjetska vlada je te dni napravila praktičen korak k ureditvi demokratičnega vprašanja s tem, da je sklenila umakniti sovjetske čete iz Koreje... Potrebno bi bilo, da bi ta skupščina svetovala isto tudi ameriški vladi, kajti ta priporočila bi v resnici več koristila miru kakor omenjene posebne komisije OZN, ki so se večji del tako kompromitirale, da jih sprejema ljudstvo povsod z nezaupanjem in celo sovražno.

Kršitev mednarodnih pogodb in obveznosti

Podobno je tudi z izpolnjevanjem mednarodnih pogodb in obveznosti. Italijanska mirovna pogodba je stopila v veljavo dne 15. septembra 1947, torej več kot pred enim letom. Varnostni svet se je s svojo resolucijo z dne 10. januarja 1948. leta obvezal, da bo varoval neodvisnost in nedotakljivost STO in čimprej imenoval guvernerja. Znano je, da je STO še sedaj pod časovnim režimom vojaške okupacije in guverner še ni določen. Z vsakovrstnimi spletkami so hoteli onemogočiti izvedbo določb mirovne pogodbe z Italijo, ki se nanašajo na STO. Tudi resolucijo Ukrajinske SSR, ki je opozarjala Varnostni svet na nujnost in možnost čim hitrejšega imenovanja tržaškega guvernerja, je bila zavrnjena. Večina v Varnostnem svetu v celoti podpira ne le omenjeno kršitev določb mirovne pogod-

Kako je posebno komisija za Balkan izgubila zdrav smisel, da lahko loči, kaj je izzivanje in kaj je dejstvo, najbolj dokazuje majhen odstavek v dopolnilnem poročilu te komisije, v katerem je rečeno, da je v zadnjem času manj podatkov o tem, da Jugoslavija podpira grške partizane kakor prej. Jugoslavija se ni nikoli vmešavala v notranje zadeve Grčije ter je zato očitno, da je takšna trditve v poročilu balkanske komisije samo prozorno in zelo ceneno izzivanje, prilagojeno sedanjim prilikam, čigar cilj in ozadje so povsem jasni. Prav tako je značilno, da so z delom te komisije v Grčiji povezana tudi obmejna in druga izzivanja, naperjena proti Jugoslaviji ter očitno organizirana zato, da bi dobila komisija ustrezajoče gradivo. Toda o tem bomo podrobneje govorili med razpravo o grškem vprašanju.

Če imamo pred očmi vsa ta dejstva, je razumljivo, da je v spomenici časne demokratične vlade Grčije od avgusta leta 1948. rečeno naslednje: »Vsakdo, ki ima le malo dobre volje, se sprašuje, zakaj ne določijo načrtov za demokratično rešitev, ki bi izključila sleherni možnost spletk z ene ali druge strani. Naloga Združenih narodov bi bila prav v tem, da izdelajo takšen načrt, namesto da bi imenovali komisijo, ki služi tistim, ki organizirajo in so odgovorni za državljansko vojno. (»Modra knjiga« časne grške demokratične vlade, str. 196. do 197.)

Pripombe g. Bevinu, da grški narod nikdar po vojni ni imel prilike, da bi se svobodno razvil, so vsekakor točne; vendar veliti odgovornost za to dejstvo na severne sosedje Grčije in na Sovjetsko zvezo je mogoče samo tedaj, če se sploh prezira resnica in stvarnost. Vsakdo ve, da niso niti severni sosedje Grčije niti Sovjetska zveza sodelovali pri preganjanju grških antifašističnih borcev, niti pri vsiljevanju nedemokratičnih režimov grškemu narodu, niti pri vztrajanju voljne komedije ali rehabilitaciji bivših fašistov, kvizlingov, marveč se je vse to dogajalo pod angleškim in ameriškim pokroviteljstvom. In prav to so vzroki, da grški narod ni mogel nikoli izraziti svoje volje resnično in demokratično. Če je že tako — ali ni jasno, da iščemo krivca za stanje v Grčiji v atenskih režimih in v tistih tujih silah, ki te podpirajo?

Nekoliko dalj sem se zadržal pri delu tako imenovane posebne komisije za Balkan zavojo tega, ker v zvezi s tem neposredno obtožujejo Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, nič drugače pa ni z drugimi podobnimi organi OZN.

be z Italijo, marveč tudi politiko ZDA in Velike Britanije, ki teži za direktno revizijo mirovne pogodbe. Jugoslovanska vlada je predložila Varnostnemu svetu pritožbo, s katero je opozorila na dejstvo, da organi ZDA in Velike Britanije v Trstu izvajajo politiko dejanskega vključevanja STO v Italijo. Toda večina v Varnostnem svetu ni storila ničesar, da bi zagotovila izpolnjevanje mirovne pogodbe, dejansko je poteptala svečano sprejete obveznosti, da bo varovala neodvisnost in nedotakljivost STO. Mar ni jasno, da se mora takšno ravnanje opaziti v poslabšanju mednarodnih odnosov?

Nasprotje med dejanji in besedami v vprašanju človeških pravic

Tukaj so predstavniki nekaterih držav mnogo govorili o vprašanju človeških pravic kot o enem izmed osrednjih vprašanj sedanosti. Vsekakor je to veliko in važno vprašanje. Če pa pogledamo dejanski cilj teh deklaracij o človeških pravic, ki so jih tukaj proklamirali, tedaj moramo ugotoviti, da služijo te povsem drugim ciljem, samo ne krepiju teh pravic v svetu. Zato povzročajo veliko škodo splošni stvari mednarodnega sodelovanja. To vprašanje namreč postavljajo tako, da je tendenciozno naperjeno proti ZSSR in državam ljudske demokracije. Smoter nepravilnega in lažnega prikazovanja notranjega stanja v teh državah je, obrniti pozornost svetovnega javnega mnenja z glavnih vprašanj današnjih mednarodnih odnosov na manj važna vprašanja in posledice prikazati vzroke sedanjih nasprotij v mednarodnih odnosih, prispevati k ideološki mobilizaciji množic za politiko, ki je naperjena proti Sovjetski zvezi in državam ljudske demokracije. Takšno zastavljanje tega vprašanja vsekakor ne krepi miru in mednarodnega sodelovanja. Če gre za bistvo vprašanja o človeških pravicah, tedaj imajo socialistične države vsekakor veliko prednost pred kapitalističnimi. Toda o tem bomo govorili pozneje.

Nadaljevanje na 2. strani.

Govor šefa jugoslovanske delegacije Edvarda Kardelja v Generalni skupščini OZN

Nadaljevanje s 1. strani.

Tukaj bi hotel poudariti samo, da je nasprotje med besedami in dejanji, ki ga krasijo vodilne države večine, v samem delu OZN tako očito, da ga ni mogoče prikriti z najbolj svečanimi izjavami o človeških pravicah, ki so jih dali v tej hiši.

Izrabljanje kolonialnih narodov

Omenil bom samo nekaj dejstev iz sedanjega nacionalnega kolonialnega vprašanja. Poglejmo n. pr. vprašanje skrbništva. Večina v tej organizaciji je odobrila pogodbe, po katerih bodo države skrbnice upravljale področja kot sestavne delne svojeja ozemlja. Dana jim je možnost, da ta področja uporabljajo za ustanavljanje svojih vojaških oporišč. Z drugimi besedami, namesto sistema, ki bi pripomogel, da se področja pod skrbništvom čimprej razvijejo v neodvisne države, kakor to določa Ustanovna listina, so na teh področjih vzpostavljali kolonialni režimi. Če je takšno stanje na področjih, ki so pod skrbništvom, je povsem jasno, da ne more biti drugače v drugih kolonijah, tako imenovanih samoupravnih

ZDA so onemogočile vsako mednarodno sodelovanje in pričele vsiljevati svojo pomoč

Marshallov načrt gospodarske pomoči Evropi ni sprejemljiv za neodvisno državo

Našel bi lahko že mnogo drugih vprašanj, ki jih je doletela več ali manj ista usoda, in o katerih ne bi mogel reči, da so jih uredili v duhu demokratičnih načel Ustanovne listine OZN. Prav tako je nezdržljiva za načeli Ustanovne listine OZN tudi politika večine v mednarodnem ekonomskem sodelovanju. Narodi v vojni opustošenih držav so lahko po pravici pričakovali, da bo dejavnost OZN v celoti in tudi dejavnost posameznih organizacij OZN z ekonomsko-socialnim svetom na čelu čedalje bolj stremela za tem, da odpravi zapostavljanje pri določanju ekonomske pomoči za obnovu njihovih držav in sploh v gospodarskih odnosih. Upravičeno so lahko pričakovali, da bodo ti odnosi stremeli k razvijanju produktivnih sil držav, zlasti pa njihove industrializacije, kajti brez tega ni niti neodvisnosti niti enakopravnosti narodov in h krepitvi trgovinskih in drugih ekonomskih stikov med državami na podlagi enakopravnosti — z eno besedo v duhu Ustanovne listine OZN. Končno so imeli pravico pričakovati, da pomoč za njihovo obnovo ne bo vezana na pogoje, ki bi kršili njihovo neodvisnost.

Kakor je vsem znano, pa je večina v skupščini in v drugih organih OZN pod vplivom prav nasprotnega stališča ameriške delegacije krenila v tej stvari po vsem drugo pot. Ekonomski organi OZN, praktično omtičeni in izven okvira OZN, so pričeli z akcijami tako imenovanega ameriškega načrta »pomoči Evropi« — odnosno Marshallovega načrta. Bistveno je pri tem to, da je tako imenovana »ameriška pomoč« Evropi vezana na takšne pogoje, ki so prav nasprotni načelom Ustanovne listine OZN in nezdržljivi z neodvisnostjo narodov. FLRJ je bila med tistimi državami, ki niso hotele sprejeti takšnih pogojev, ker se je zavedala, da bi ti pogoji zavirali njen razvoj ter ogrozili plan njene socialistične izgradnje, njene neodvisnosti.

G. Bevin je v svojem govoru opozoril, da je vzhodno-evropskim državam »ukazano«, da ne smejo pristopiti k Marshallovemu načrtu. Kar zadeva Jugoslavijo, moram v imenu vlade izjaviti, da njeni vladi niso nikoli ukazovali, marveč je sama tako odločila, ker je bila in je globoko prepričana, da so pogoji tako imenovanega Marshallovega načrta nesprejemljivi za neodvisno državo, ki se usmerja v vsestranski razvoj svojih produktivnih moči. Očitno je, da so bili ti pogoji namerno tako postavljeni, da jih ne bi mogle sprejeti Sovjetska zveza in države ljudske demokracije in konec koncev, če ne bi bilo tako, tedaj je nerazumljivo, zakaj pobudniki tega načrta niso postavili tega vprašanja znotraj OZN.

Šele danes lahko govorimo o rezultatih tega načrta. Ti rezultati potrjujejo, da je bilo naše mišljenje o gospodarski vlogi Marshallovega načrta pravilno. Ta načrt pa je hkrati povzročil zelo resne mednarodne posledice v Evropi in na vsem svetu. Zapadna Nemčija se je pričela spreminjati v industrijsko in vojaško oporišče ZDA. Porajajo se nemške ekspanzionistične in imperialistične tendence. Države, ki so vključene v Marshallov načrt, morajo sprejemati pogoje, ki pomenijo direktno vključitev teh držav v ameriški vojni strateški načrt. Američani nadzirajo tako imenovane »strateške surovine«, forsirajo vojaške bloke ter ustvarjajo mrežo vojaških oporišč. Povsem jasno je, da je moral takšen položaj poslabšati odnose med narodi. Hkrati je bil prav s tem zadan težak udarec vlogi in ugledu Združenih narodov.

Nastaja vprašanje, ali so tvorci tega načrta vedeli, da bo ta imel prav tako mednarodne politične posledice. Težko je dvomiti v to, da so vedeli. To pomeni, da so prevzeli težko odgovornost za zostravanje mednarodnih odnosov.

»Razseljenci« so najcenejša delovna sila

Poglejmo nadalje vprašanje o tako imenovanih razseljencih iz Vzhodne Evrope. Vsa reakcionarna propaganda hoče prikazati te ubežnike kot žrtve neznesljivih režimov za »železno zavoset«. S to propagando hočejo očitno prepričati, da so široke množice na svetu že pozabile, da gre tu za ljudi, ki so v velikanski večini bežali iz svoje države skupno s hitlerjevsko vojsko

pokrajinah. Zato se ne smemo čuditi, da se širijo upori v vseh kolonijah. Ti narodi so prišli tako daleč, da morajo vsak korak na poti k svoji osvoboditvi odkupiti s krvjo, in vendar nam predstavljajo kolonialni režim kot neke vrste človekoljubno ustanovo.

V Varnostnem svetu večina zavlačuje rešitev vprašanja Palestine

V zvezi s tem moramo opozoriti tudi na vprašanje Palestine. Z izpolnitvijo resolucije Združenih narodov z dne 29. novembra 1947. leta o razdelitvi Palestine bi bilo prihranjenih mnogo človeških žrtev v tej deželi. Toda prav kmalu se je opazilo, da ZDA in večina v Varnostnem svetu ne mislijo resno na uresničitev te resolucije in pasivni opazujejo politiko, s katero so hoteli povzročiti zmedo v Palestini in napad na državo Izrael. Na drugem izrednem zasedanju Generalne skupščine je hotela večina odkriti revidirati sklepe o vprašanju Palestine. Tako so zopet zavlekli ureditev vprašanja, medtem ko se v Palestini razpihuje sovraštvo in preliva kri.

Zvezni svet in Svet narodov sta sprejela osnutek zakona o kazenskem postopku

VI. REDNO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE FLRJ

Beograd, 29. septembra

Včerajšnji seji zveznega sveta so prisostvovali člani zvezne vlade s predsednikom vlade maršalom Jugoslavije Josipom Brozom-Titom na čelu. Prihod maršala Tita in članov vlade v dvorano so pozdravili ljudski poslanci stoje in z viharnim poskanjem.

Seji je predsedoval podpredsednik Sveta Franjo Gaži, zapisnikar pa je bil Stevan Jovičić. Predsedujoči Gaži je sporočil Svetu, da sta umrla med dvema zasedanjema ljudska poslanca Ivan Stefanović Srba in Pavle Gerencević. Člani Sveta so počastili spomin umrlih poslancev z enominutnim molkom.

Potem je Svet sprejel predlog mandataro-imunitetnega odbora, da se namesto umrlega poslancev Stevana Kuzmina pokliče v Zvezni svet za poslance za eremsko-mitroviški okraj kmet iz Mandjelosa Vlakjo Brnjašević, ki je kot drugi kandidat dobil na volitvah največ glasov.

GOVOR JERKA RADMILOVIČA

Potem so prešli na prvo točko dnevnega reda: obravnavanje osnutka zakona o kazenskem postopku. Poročevalec dr. Jerko Radmilović je prebral poročilo zakonodajnega odbora.

Potem ko je v začetku prikazal naloge kazenskega postopka in pomen predložene zakona, je dr. Radmilović poudaril, da je kazenski postopek v buržoasnih državah formalnega značaja in da vsebuje komplicirane procesne oblike, s pomočjo katerih se lahko izigrava formalno priznane pravice. Govornik je nadaljeval:

»Če pa pogledamo osnutek zakona o kazenskem postopku nove Jugoslavije, moramo, nasprotno, reči, da nudi s svojimi določbami stvarne garancije glede organiziranja obtožne obrambe, in sicer tako med preiskavo pri preiskovalnih organih in javnem tožilstvu, kakor tudi med postopkom pred sodiščem. Posebno moramo poudariti njegovo jasnost, demokratični značaj in preprostost procesnih oblik, v katerih teče ta državna aktivnost.

Najodločnejša borba proti sovražnikom naše socialistične domovine in njene hitre graditve ne izključuje, marveč naravnost predpostavlja najpopolnejšo zaščito pravic državljanske osebnosti.

Če analiziramo osnutek zakona o kazenskem postopku v njegovi celoti, lahko brez pretiravanja trdimo, da si je zares osvojil tako vse pridobitve napredne znanosti na področju kazenskega pravosodja, kakor tudi dosežene uspehe iz dosedanje prakse organov, ki jim je bilo v novi Jugoslaviji poverjeno kazensko pravosodje, in da bo zato ustrezal potrebam socialistične graditve naše domovine.

Socialistična demokratičnost rezultira na področju pravosodja med drugim tudi iz tega, da je naše sodišče dejansko ljudsko sodišče, in sicer tako po načinu, kako se postavljajo sodniki oziroma sodniki-poročniki, kakor tudi po tem, kdo so člani sodišča; nadalje po načinu svojega dela in po nalogah, pri katerih ne gre samo za kaznovanje, marveč tudi za vzgojo zaostalih članov naše družbene skupnosti, katere namen je izoblikovati in okrepiti njihovo socialistično zavest.

Nadalje, tudi sama načela postopka so dobila zaradi nastalih družbeno-gospodarskih in družbeno-političnih stremenj drugično vsebino — drugačen pomen.

Če primerjamo na primer družbeno-politični pomen načela javnosti v buržoasni družbi s pomenom načela javnosti v kazenskem postopku v novi Jugoslaviji, lahko opazimo med njima bistveno razliko.

Kakor vemo, pomeni načelo javnosti v kazenskem postopku ne samo pravico strank, da prisostvujejo procesnim opravilom med postopkom, marveč tudi pravico, da prisostvujejo procesnim

korakom proti Sovjetski zvezi in državam ljudske demokracije vsekakor dokazujeta, da marksizem-leninizem navzlic Bevinu ni zastaral. Leninov opomin danes ni izgubil svoje aktualnosti. To pa ne pomeni, da bi se morale socialistične države po svojem »programu« vojskovati s kapitalističnimi državami, ali pa, da med socialističnimi in kapitalističnimi državami ni mogoče sodelovanje na področju mednarodnih odnosov. Pri tem pa ne gre za nemožnost, kakor je nekoč izjavil predsednik sovjetske vlade Stalin, ampak za to, če ena stran želi sodelovati ali ne. Sovjetska zveza in države ljudske demokracije so dokazale in vsak dan dokazujejo svojo željo po takem sodelovanju in svoje prepričanje, da je tako sodelovanje možno in potrebno. Tega pa ni mogoče trditi o vseh državah, ki imajo večino v tej naši organizaciji. Včeraj smo n. pr. slišali gospoda Spaaka, ki je v svojem bistvu, če sem pravilno razumel, povedal to, da je sodelovanje s Sovjetsko zvezo nemogoče, ker je to komunistična država. Splošno

Jugoslavija popolnoma soglašajo s sovjetskim predlogom omejitve oboroževanja

Edina realna pot, ki vodi ob pogojih današnjega sveta k temu cilju, je prepoved atomskega orožja, uničenje atomskih bomb, nadzorstvo nad atomsko energijo ter splošno zmanjšanje oboroževanja. Prav zato pa pomeni predlog, ki ga je podal g. Višinski v imenu sovjetske vlade, glede zmanjšanja učinkovitosti oboroženih sil za eno tretjino, resen in važen prispevek v boju za udržitve miru in miroljubnega mednarodnega sodelovanja. Sprejeti ta predlog, bi pomenilo bistveno pripomoč k temu, da bi ljudske množice

opravilo osebe, ki ne sodelujejo v postopku.

Družbeno-politični pomen načela javnosti v kazenskem postopku buržoasne družbe je v tem, da izkoriščane z zglodom prestrašijo pred izvrševanjem dejanj, ki so nevarna za buržoazijo, in da prikažejo skrivnost buržoasnega sodišča v obeh delovnih množic kot izvenredno, objektivno in nepristransko sojenje, ne pa kot aktivnost, s katero se krepi izkoriščanje delovnih množic po buržoaziji.

Nasprotno pa je v pogojih nove Jugoslavije družbeno-politični pomen načela javnosti v tem, da imamo vzgojni vpliv na množice delovnih ljudi, s katerim dvigamo njihovo socialistično zavest, da z javnimi sodnimi razpravami kažemo delovnim množicam, kdo so sovražniki socialistične graditve in kako se izraža njihova aktivnost, s čimer krepimo budnost delovnih množic, in da je dejavnost organov pravosodja pod kontrolo ljudstva zato, da je njihovo delo čim pravilneje, kar velja tudi za vse druge organe ljudske oblasti. Naše dosedanje izkušnje, zlasti iz velikih procesov proti sovražnikom ljudstva in države, to v polni meri potrjujejo.

Ob koncu svojega govora se je dotaknil dr. Radmilović predloga ljudskega poslancev monsignora dr. Svetozara Ritića, ki je predlagal, naj bi se členu 144. zakonskega osnutka dodala tretja točka z določbo, da v kazenskem postopku ni mogoče zasliševati prič verskih predstavnikov, in sicer v tistih zadevah, ki so jim zaupane pri spovedi. Dr. Radmilović je s tem v zvezi poudaril, da verskih predstavnikov ni mogoče oprostiti dolžnosti pričevanja, kadar gre za dejstva, za katera so zvedeli pri spovedi in ki so važna za ugotovitev kazenskega dejanja in storilca.

»Splošni interes države je,« je rekel dr. Radmilović, »katere državljeni so tudi verski predstavniki, da je njen pravni red v polni meri zaščiten pred kazenskimi dejanji.

Načelu ločitve cerkve od države, ki je razglašeno z ustavo, bi torej naspro-

tovalo, če bi državo zaradi pravil določene verske skupnosti omejili glede zaščite njenega pravnega reda. Zato menim, da je storil zakonodajni odbor prav, ko je odklonil omenjeni predlog.

V načelni diskusiji o tem zakonskem osnutku je prvi govoril minister zvezne vlade Frane Fröl za njim pa ljudski poslanec Jovo Crnogorčević, ki je obširno obravnaval naše sodstvo med narodno-osvobodilno borbo in po osvoboditvi. Poudaril je zlasti značilnosti našega novega kazenskega, posebno preiskovalnega postopka, aparata številine uspehe preiskovalnega aparata v borbi proti ljudskim sovražnikom in navedel kot primer procese proti Draži Mihailoviću, Stepincu, Nagodetu in Oswaldu, Ljubi Milošu in Kavranu itd.

Crnogorčević je poudaril, da pomeni ta zakonski osnutek velik prispevek h kazenski zakonodaji in da je njegov pomen večstranski.

»Predvsem dobimo na področju sodne, procesualne zakonodaje nov zakon, ki daje enoten sistem kazenskega-procesnega norm. Ta zakon bo končno odgrnil vlogo v izenačenju naše pravosodne prakse.

Uporaba tega zakona bo pomenila nadaljnjo okrepitev zakonitosti, utrditev revolucionarnih pridobitev naše borbe in nadaljnji razvoj v graditvi socializma.

Novi zakon bo nudil naši teoriji široke možnosti tako za znanstveno proučevanje kakor tudi za nadaljnjo obdelavo vseh institutov in določb zakona ter tako omogočil, da se bo naša pravna veda obogatila.

Uporaba zakona o vsakodnevni dejavnosti sodišč in javnega tožilstva bo pomenila nadaljnjo obogatitev in razvoj naše pravosodne prakse.

V načelni diskusiji so sodelovali nadalje ljudski poslanci Vladimir Simić, dr. Ivo Kerner, Branko Savić in Tomo Kuterec.

Potem je Svet osnutek zakona o kazenskem postopku soglasno sprejel. S tem je bila zaključena druga seja Zveznega sveta, tretja pa je bila določena za danes ob 17.

Seja Sveta narodov

Drugi redni seji Sveta narodov je predsedoval Josip Vidmar. Zapisnikar je bil dr. Branko Čubrilo. Svet je sprejel predlog mandataro-imunitetnega odbora, da se razglasi namesto umrlega ljudskega poslancev Jaše Prodanovića za ljudskega poslance njegov namestnik generalmajor Vojislav Gojković iz Beograda.

Sledila je razprava o osnutku zakona o kazenskem postopku. Za zakonodajni odbor je poročal ljudski poslanec Miloš Čerović, ki je poudaril, da je bil osnutek tega zakona predmet obširne diskusije pred vsemi našimi sodišči, javnimi tožilstvi, advokatskimi zbornicami in na pravnih fakultetah. Med predigiranjem tega zakonskega osnutka je prispele 2000 raznih opomb, kar je omogočilo, da je postal osnutek zakona, ki ga je izdelala iz naših najboljših pravnikov sestavljena komisija, izraz napredne pravne vede ter da ustreza našim pogojem in naši praksi.

V načelni diskusiji je prvi govoril ljudski poslanec Ninko Petrović, ki je poudaril da ta zakon ne samo omogoča zagovor obtožence, marveč ga dela tudi obveznega v primerih, kjer to narava krivičnega dejanja in odgovornosti zahtevata.

GOVOR DR. JOSIPA HRNČEVIČA

Po govoru ljudskega poslancev Todorja Nešpala je dobil besedo ljudski poslanec dr. Hrničević, ki je v svojem obširnem govoru prikazal historiat razvoja kazenskega postopka v našem ljudskem sodstvu. Dr. Hrničević je govoril potem o bistvenih značilnostih kazenskega osnut-

ka, na koncu pa se je dotaknil organizacije preiskovalne službe in rekel: »Političnemu in družbenemu sistemu buržoasno demokratične države je ustrezala takšna organizacija preiskovalne službe, po kateri je preiskovalni kazni dejanja preiskovalni sodnik, ki je bil pomožni organ sodišča. Tako je bilo to urejeno tudi z zakonom o sodnem kazenskem postopku stare Jugoslavije. Tako sta bili v preiskovalnem sodniku združeni dve funkciji: preiskovalni sodnik je bil organ kazenskega progona in sodnik, pri čemer je vedno kot organ progona, čigar prvenstvena naloga je izslediti storilca zločina, ne samo spodrivati sodnika, marveč sploh niti dejansko ni opravljal funkcije sodnika.

Hoteli prikazati, da je položaj obtožence mnogo boljši, če je preiskava v rokah preiskovalnega sodnika, razlikuje buržoasna pravna veda v vsakem kazenskem sporu dve ločeni funkciji: funkcijo progona in funkcijo preiskave z razsodbo. Za prvo določa posebni organ, baje »neodvisen« od sodnika — državnega tožilca, ki se mu poveri iniciativa in sprožitev postopka, za drugo funkcijo, t. j. za preiskavo se določi sodnik, ki naj baje preiskuje »samo v interesu resnice«. Buržoasna pravna veda je poudarjala, da je sodnik tako že od začetka nezainteresiran in da kot tak preiskuje ter tako nepristransko in objektivno preiskuje in preoča vse važne momente. Toda takšna delitev preiskovalne dejavnosti med tožilec in sodnikom je ne-normalna, zasnovana je na prevari o dozdevni neodvisnosti sodišč ter o ločenih vlogah sodišča in tožilstva v eni funkciji, t. j. v preiskavi, ki je dejansko enotna. Po organizaciji kazenskega pravosodja, zlasti preiskave v stari Jugoslaviji, sta bila sodišče in tožilstvo dejanski organa državne uprave in zato nista mogla biti v stvarnem nasprotju, tako da je imel obtožence v preiskovalnem sodniku proti sebi tožila. Naša zakonodaja je v čl. 11. zakona o javnem tožilstvu, zdaj pa tudi v osnutku zakona o kazenskem postopku, odstranila to prevaro o nepristranosti in objektivnosti prejšnjega preiskovalnega sodnika in dozdevnem nasprotju med funkcijo preiskovalca in tožila, se odločila za ločitev preiskovalne funkcije od sodniške in postavila delo preiskovalnih organov pod kontrolo javnega tožilstva.

S takšno organizacijo preiskovalne službe, kakršno si je osvojil osnutek zakona o kazenskem postopku, se niti najmanj ne zmanjšuje vloga sodišča v kazenskem progono, ker sodišče na glavni razpravi končno odloči o kazenskem predmetu praviloma na osnovi neposredno podanih dokazov in po svobodni presoji stvari.

Organizacija preiskovalne službe, kakor je sprejeta in pojasnjena v tem zakonskem osnutku, jasno potrjuje znanstvene teze, da je prav izraz družbenih odnosov, da sta materialno in procesualno kazensko pravo v medsebojni pogojni zvezi da je pravo FLRJ in tak zakon o kazenskem postopku prikladno sredstvo za zaščito politične in družbene ureditve naše države, za zaščito interesov najširših delovnih množic. To potrjuje ves ta zakonski osnutek v celotici.

pa je znano, da je bila Sovjetska zveza prav tako tudi med vojno in tudi po vojni ter na zasedanju OZN v San Franciscu, in da ni pomenil takrat nje družbeni sistem nikake zapreke za sodelovanje, čeprav so tudi takrat vedeli za tisti citat Lenina, ki ga je navedel g. Bevin.

Ce zastavljajo danes predstavniki večine to vprašanje drugače, potem to samo pomeni, da se je pri njih nekaj spremenilo, ne pa pri Sovjetski zvezi in ljudskih demokracijah. To pa pomeni, da jim sistem mednarodnega sodelovanja, ki je bil ustvarjen med vojno ter neposredno po koncu vojne in ki je bil izdelan v OZN, ni po volji. Da pa bi ti narodi lahko pristopili s polno paro k mirni izgradnji, je treba sprejeti ta sistem mednarodnega sodelovanja. Da pa bi to dosegli, je treba storiti mnogo več, kakor pa je predlagal včeraj g. Spaak. Milijonom delovnih ljudi, ki jih dan za dnem zastrašujejo vojni hujskači s svojim krikom, je treba dati viden dokaz, da se jim jutrišnjega dne ni treba bati.

Jugoslovanska delegacija, ki izraža želje narodov Jugoslavije, ki niso pozabili trpljenja in strahot druge svetovne vojne, podpira z vso odločnostjo ta predlog in bo podprla tudi vsak drugi predlog, katerega cilj bi bila utrditev miru in miroljubnega sodelovanja med narodi.

osvobodili strahu pred vojno, da bi odstranili vojne grožnje kot metodo mednarodne politike in bi ustvarili ozračje, v katerem bi lahko sporazumno reševali nujna mednarodna vprašanja.

Jugoslovanska delegacija, ki izraža želje narodov Jugoslavije, ki niso pozabili trpljenja in strahot druge svetovne vojne, podpira z vso odločnostjo ta predlog in bo podprla tudi vsak drugi predlog, katerega cilj bi bila utrditev miru in miroljubnega sodelovanja med narodi.

GOVOR MINISTRA ZVEZNE VLADE
DR. FRANA FROLA

Potem je govoril minister za pravosodje v vladi FLRJ dr. Frane Fröl, ki je poudaril, da mora odgriniti ta zakon pomembno vlogo kot sredstvo za zaščito

Nadaljevanje na 5. strani.

Delo dveh zadrug v kranjskem okraju

V Velesovem pri Kranju je bila letos meseca marca ustanovljena kmetijska zadruga, ki ima 108 zadrugnikov. Tu je najbolj razvito poljedelstvo, živinoreja in gozdarstvo. Zadruga pa doslej še ni ničesar storila za pospeševanje teh panog. Upravni odbor te zadruga se ne zanima za delo zadruga, vodstvo prepričava namočeno, ki opravlja posle skladiščnika, nakupovalca, blagajnika in knjigovodje. Zarada tega nima zadruga dovolj blaga, knjigovodstvo je neurejeno, evidenca je pomanjkljiva itd. Predsednik zadruga pravi, da mora zadruga imeti »solanega« človeka, pa bo vse v redu. Toda če upravni odbor s predsednikom na čelu ne bo delal nič drugega, kakor da bo vsakih dvajset dni imel sejo, tudi »solani« nameščene ne bo mogel vršiti gospodarskih nalog, ki jih imajo danes zadruga.

Zadruga v Velesovem je do danes izpolnila le kakih 20% obveznosti pri odkupu in sečnji lesa. Predsednik zadruga je mnenja, da v vasi ni sekačev in voznikov, da kmetje sedaj nimajo časa itd. Toda prav tu vprašanje delovne sile in voznikov ne bi delalo večjih težav, če bi zadruga izpolnila svoj dolžnost. Zadrugniki so tu zelo malo poučeni o gospodarskih ukrepih naše ljudske oblasti v korist delovnega kmeta. To se je pokazalo ob kontrahaciji krompirja, ki so ga vršili aktivisti iz okraja in so ob enem tolmачili razne odredbe itd. Marsikateri kmet je rekel: »Kaj, ko pa nam v zadrugi ničesar ne tolmачijo«. Iz tega sledi, kako nujni so članski sestanki zadrugnikov, na katerih se kmetje seznanijo z raznimi uredbami in ukrepi za izboljšanje kmetijstva. Takih sestankov pa v Velesovem ni.

Odečki v zadrugi še ne delajo, četravno čakajo na primer lesni in živino-

rejski odsek važne naloge. Tovariši v upravnem odboru so le na papirju odgovorni za posamezne odseke.

Sodelovanje zadruga s KLO in množičnimi organizacijami je slabo. Zaradi tega se izvajajo marsikateri važne akcije ločeno, ne da bi s skupnim nastopom stremeli za dosego večjih uspehov.

Iz gornjih primerov sledi, da v zadrugah ne bomo dosegli uspehov tako dolgo, dokler bodo v upravnih odborih sedeli taki odborniki, kakor sta predsednik in tajnik zadruga v Velesovem.

OZKZ bi delo takega upravnega odbora morala kritizirati, morala bi aktivizirati zadrugnike, jim dopovedati, da tako vodstvo škoduje skupnosti in njim samim. V tem primeru bi zadrugniki gotovo izmenjali odbornike in izvolili nove, skupnosti predane ljudi.

Popolnoma drugače dela KZ v nekaj kilometrov oddaljeni vasi Cerklje. Res je, da so Cerkljanci že nekaj let zadrugniki, vendar so pri njih mali in srednji kmetje letos prvič prevzeli dejansko vodstvo zadruga.

Zadruga Cerklje je znala pridobiti vse kmete svojega področja za člane. Ima dobro urejeno knjigovodstvo in operativno evidenco. Odkupe je izvršila 100%, nekatero celo preseгла. Številke odkupov nam povedo, da je glavni vir dohodkov Cerkljancev od živinoreje. Od meseca maja do konca junija je bilo odkupljeno za 312.292 din mleka in za 259.683 din živine. Skupni dohodek od živine znaša 571.976 din, medtem ko so drugi odkupi, razen lesa, dali nekaj nad 80.000 din.

Povprečna dnevna oddaja mleka znaša en liter na kravo, kar je redek primer. So živinorejci, kakor Jožef Tičar iz Cerklja št. 46, ki daje od štirih krav dnevno 15 litrov mleka. Marija Bolka iz

Poženska daje od štirih krav 20 litrov, in takih je še več. V zadrugi pravijo, da je povprečje oddaje mleka od malih kmetov dosti večje kakor od tistih kmetov, ki imajo več krav.

Odkup lesa je zadruga dobro organizirala, saj je ekupen plan dosežen nekaj nad 70%. Nima pa zadruga obračunov od OZKZ, kar neugodno vpliva na zadrugnike. Zadruga ne more z njimi dokončno obračunati, na drugi strani pa zadruga ne ve, kakšen je uspeh pri odkupu lesa v pogledu financ. Čeravno je lesni odsek pri tej zadrugi sposoben za samostojno manipulacijo in odpošiljanje lesa koristnikom, lesni odsek pri OZKZ Kranj še vedno ne dopušča, da bi zadruga vršila ta posel samostojno. Tudi član upravnega odbora, ki odgovarja za lesni odsek, premalo sodeluje in prepričava delo nakupovalcu.

Gradnja zadruga doma ob podpori večine delovnih zadrugnikov in vaščanov dobro napreduje.

Če se bo upravni odbor zadruga naložil še tesneje na množične organizacije in aktiviziral zadrugnike, bo zadruga odigrala uspešno vlogo pri izboljšanju živinoreje, poljedelstva, gozdarstva, obrtne proizvodnje in vrtnarstva, v korist zadrugnikov in skupnosti.

Iz navedenih dveh primerov lahko napravimo zaključek, da je uspeh ali neuspeh v zadrugah mnogo odvisen od vodstva. Zagrabiti, držati in se nenehno boriti za izboljšanje naše vasi, za dvig kmetijstva, živinoreje, sadjarstva, vinarstva, selekcije semen, nego gozdov itd., to so naloge upravnih odborov KZ. — Tem nalogam pa bodo zadruga kos samo tedaj, če bodo upravni odbori rekrutirali iz poštenih in uspešnih ljudi, poštenih mladih in srednjih kmetov. Zajšek Ignac

V železarni Štore izpolnjujejo obveznosti v tekmovanju pred I. kongresom ESJ

23. avgusta so v železarni Štore na skupni seji sindikalnih funkcionarjev, vodstva uprave in strokovnega osebja sestavili načrt za predkongresno tekmovanje, ki ga je napovedala železarna Zenica.

V tem tekmovanju je dosedaj dosegla najboljšo rezultate valjarna. Od 24. avgusta do 21. septembra je preseгла plan za 13%. V istem času je preseгла plan tudi martinarna za 2,2%. Livarna zaradi tehničnih ovir do 21. septembra še ni dosegla plana.

Zidariji in tesarji so že izpolnili del obveznosti, zabetonirali so temelje in zgradili ogrodje barake za ognjvzdorni material. Postavitve barake bo za podjetje velike važnosti, ker bodo vanje vskladiščili ognjvzdorni material, da ne bo propadal zaradi vremenskih neprilik.

Delavci v mehanični delavnici so sprejeli obveznost, da bodo izdelali preko 50 železnih košev za obrat »Majdanpek«. Pretekli teden so 30 košev že izdelali in odposlali, čeprav je pri vsakem košu dela povprečno za 200 ur.

Delavci šamotarne hočejo v predkongresnem tekmovanju zgraditi v okviru svojega obrata ozkotirno industrijsko progo. Nasip za priključitev proge od šamotarne k železarni so že pričeli graditi. V šamotarni bodo na ta način lažje prevažali najrazličnejši material, ki ga dosedaj prevažajo večinoma s samokolnicami.

Proga, ki jo je delovni kolektiv železarne zgradil v času tekmovanja pred V. kongresom KPJ, že služi svojemu namenu. Delo je dosti lažje, produkcija se večja in obremen prihranijo velike vsote denarja. Ves prevoz v notranjosti obrata, kakor tudi odvoz gotovih izdelkov na postajo in odvoz surovin so prejšnji teden opravljali z avtomobilskim parkom. Vse to sedaj prevažajo po progi. Surovine od razbitjalnice do martinarne so vozili z avtomobilom in naenkrat naložili največ do 4 tone. Po železnici pripeljejo sedaj naenkrat do 40 ton. Pri odvozu težjih odličkov na postajo je bilo včasih zaposlenih tudi od 6—10 delavcev. Produkcija je seveda zaradi tega

zaostajala. Vse to opravlja sedaj po železnici. Do konca leta bodo prihranili okoli 700.000 dinarjev.

Železarna Štore je star industrijski obrat. Da bi delo v obratu čim bolj mehhanizirali, so delavci in inženirji že dali številne predloge za izboljšanje dela. Te predloge že izvajajo. Tako je tov. inž. Herič napravil načrt za mehanično napravo, s katero zvijajo betonsko železo. Odpadli sta dve delovni sili na eno izmerno, letni prihranek pa bo znašal 500 tisoč dinarjev. 300.000 dinarjev letno bodo prihranili z novo elevatorsko pripravo, s katero dvigajo premog za pogon generatorja. Tudi to je skonstruiral inž. Herič.

Pri potisni peči so zgradili ventilator na predlog tovariša Steguta in s tem dosegli 30% večjo kapaciteto. Inž. Lavrič in moister Kalčič sta predlagala, kako priključiti napajalne naprave. Ker se na ta način izkorišča topla voda, bo znašal letni prihranek 190.000 dinarjev.

V livarni so na predlog modelnega mojstra strojne livarne tov. Legata preduredili modelne plošče za izdelavo zrnkov. To delo bodo lahko sedaj opravljali na kaluparskih strojih. Odpadlo je ročno oblikovanje, produkcija pa se je z istim številom delavstva povečala za 100%.

V mizarnici serijsko izdelujejo okenske okvirje in vrata, odkar so montirali rezkarje. S tem se je produkcija povečala za 100%.

Tudi v šamotarni izkoriščajo odpadke, kolikor je največ mogoče. Tehnik Hajnšek in Voga sta izdelala načrte za mlevsko napravo, s katero meljejo odpadke šamotnega materiala. S tem sta prihranila letno 550.000 dinarjev. Obra-čunovlja šamotarne tov. Stofan in tov. Pečar izbirata med izrabljenim šamotno opeko kose, ki so še uporabni, ki jih s primesjo ostalih surovin zopet izkoristijo.

S temi in podobnimi predlogi hočejo železarni v Štoreh modernizirati svoj obrat, da bo delo lažje in uspešnejše, produktivno, kar bo dvignilo produkcijo in znižalo polno lastno ceno.

O pravih in ustanavljanju hranilnih in kreditnih odsekov pri kmetijskih zadrugah

Da se razširi varčevanje med najširšimi sloji ljudstva, bodo naše kmetijske zadruga ustanovile svoje hranilne in kreditne odseke, ki bodo zbirali prosta denarna sredstva na deželi in dajali kredite kmetovalcem-zadrugnikom.

Prosta denarna sredstva bodo kmetijske zadruga zbirale od vsakogar v neomejeni višini. Kmetovalci bodo lahko dali v hranilnico izkupiček za prodane poljske pridelke, če jim denar ne bo potreben. Denar, naložen pri zadrugi pa bo možno vedno dvigniti bodisi v gotovini ali pa z nakupom raznih izdelkov in potrebščin, ki jih nudi zadruga. Vloge se bodo obrestovale po 5%.

Da bi se naše kmetijske zadruga čim bolj usposobile za vodstvo hranilnih in kreditnih odsekov, so se v prvi polovici septembra t. l. po iniciativi ministrstva za finance LR Slovenije, s sodelovanjem republiške poslovne zveze kmetijskih zadrug v Ljubljani in pod vodstvom državne banke za kreditiranje kmetijskega združništva vršili strokovni tečajji za knjigovodje, ki bodo vodili te odseke.

Na teh tečajjih so v podrobnosti obravnavali vse poslovanje, ki je v zvezi s hranilnimi in kreditnimi posli. Posebno so posvetili pažno poslovanju, ki bo v zvezi z odkupom poljskih pridelkov in nalaganjem izkupičkov v hranjenje. Obrazložili se je tudi postopek s posojili, to je kreditiranje zadrugnikov za gospodarske in potrošniške namene. Tečajniki so praktično predelali knjigovodsko poslovanje hranilnih in kreditnih odsekov, a še posebno pazljivo je bila posvečena računanju obresti, za kar so bile izdelane tudi priročne obrestne tablice.

Na tečaju so tudi praktično uporabljali tiskovine, ki so določene za hranilni in kreditni odsek in ki jih je za-

ložila republiška poslovna zveza. Za knjigovodstvo pa so bila tečajnikom razdeljena posebna navodila s praktičnimi primeri, kako se bo vodilo knjigovodstvo teh odsekov.

Razen navedenega pa so bila tudi predavanja o poslovanju z narodno banko, kakor tudi z državno investicijsko banko, posebno v kreditnih zadevah. Obrazloženi je tudi bil brezgotovinski promet, medsebojno plačevanje v gospodarstvu, planiranju gotovine, statistična služba in pomen ustanovitve državne banke za kreditiranje kmetijskega združništva ter komunalne banke. Posebna predavanja so bila o politični ekonomiji. Poleg tega pa tudi predavanja o organizaciji poslovanja kmetijskih zadrug zlasti onega, ki je v zvezi z blagovnim poslovanjem.

Tečajniki so pozorno sledili pouku in pokazali zanimanje za hranilno in kreditno poslovanje naših kmetijskih zadrug. Izrazili so tudi željo, da bi se sklicevali po okrajih redni mesečni sestanki knjigovodij kmetijskih zadrug, na katerih bi se obravnavali težji knjigovodski primeri.

Uspeh tečajev je bil dober, saj je bilo doseženo 27% odličnih, 42% dobrih, a samo 7% zadostnih ocen. Tečajji so se vršili v Ljubljani za tri skupine. V Podvinu na Gorenjskem, Lozah pri Vipavi, Brezicah, Ptuj in Rakičanah pri Murski Soboti. Skupno je bilo na teh tečajjih zaenkrat 380 knjigovodij naših kmetijskih zadrug, do čim se bodo naslednji tečajji vršili za ostale knjigovodje meseca oktobra t. l.

Naše kmetijske zadruga se tako z vsakim dnem bolj usposablajo za svoje gospodarske naloge. Hranilni in kreditni odseki bodo močna gospodarska opora, ker z varčevanjem krepimo moč našega denarja, a s posojili bo zadruga pomagala svojim članom, kadar bodo v potrebi.

L. M.

Mladinske brigade v okraju Maribor-okolica so izdelale že 340.000 kosov opeke

Za uspešno izgradnjo zadrugnih domov je delo mladinskih brigad v naših opekarnah izredno pomembno. V okraju Maribor-okolica je 90 mladincev in mladink v štirih opekarnah napravilo doslej 340.000 zidakov. Med najboljšimi je 30-članska mladinska brigada v mariborski opekarni Košaki, ki je v tem mesecu izdelala že 180.000 kosov opeke. Mladina se je zavezala, da bo do konca sezone izdelala še 400.000 kosov opeke ter tako visoko preseгла plan. Mladinska brigada v opekarni Razvanje pri Mariboru je s svojim delom rešila vprašanje obratovanja opekarnice, ki ji je primanjkovalo delovne sile. Od začetka tega meseca so napravili 76.000 kosov, v Račah 42.000 ter na Pragerskem 41.500 kosov opeke. S proizvodnjo te opeke bo krita polovica potreb za gradnjo zadrugnih domov v okraju. Pravilno so razumeli vprašanje iskanja lastnih virov gradbenih sredstev v Svedini in Zamarkovi, kjer so organizirali krajevne poljske opekarnice.

Poleg tega, da mladina vlogo mnogo truda za čim večjo proizvodnjo opeke, se živahno udeležuje tudi v kulturno-prosvetnem in fizikulturnem delu. Zlasti razgiban je študij literature V. kongresa KPJ. Te dni se bo vključilo v delo brigad v opekarnah še 80 mladincev in mladink, ki bodo odšli pozneje na gradnjo Novega Beograda.

Tako se mladinske opekarnice poleg svoje važnosti za gradnjo zadrugnih domov tudi novo prevzgojno in mobilizacijsko sredstvo naše mladine za nove naloge v izgradnji socializma.

Sprostitev uvoza drv

Pojavljajo se primeri, da marsikateri potrošnik večjih mest želi sam po svoji liniji priti do kurjave. Da tega prej ni mogel storiti, je bila ovira prepoved uvoza drv iz okraja v okraj, ker so se vse oddaje vršile na podlagi kontingentov.

Da bi se tudi tem omogočila preskrba z drvmi za kurjavo, se je z dnem 27. septembra sprostil dovoz drv v Ljubljano, Maribor in Celje tistim privatnikom, ki imajo možnost, nabaviti si drva neposredno pri proizvajalcu, to je pri sorodnikih, znanih itd. in eicer iz nedržavnih gozdov, v kolikor se proizvajalec oziroma dobavitelj drv izkaže s potrdilom od krajevnega ljudskega odbora ali OZKZ, da je zadoštel svoji planski obvezi. Da ne bi kupec zopet zahteval drva pri Kurivu iz garantirane preskrbe, mora oddati ustrezne odrezke iz knjižice za nabavo kurjave svojemu pristojnemu KLO oz. rajonskemu odboru svojega bivališča, ki mu tudi izda kratko potrdilo.

Glede uvoza planskih drv ostane v veljavi še nadalje stari način. Potrošnik, ki želi nabaviti ta drva, se zgledi z odrezki za kurjavo pri podjetju »Kurivo«, ki mu za odvzeta odrezke izda ustrezno nakaznico za OZKZ, seveda pa samo za tiste okraje, kjer kontingent še ni izčrpan. Kurivo MLO Ljubljane ima še odprti kontingent drv pri OZKZ Ljubljana, Ljubljana okolica in Kranj.

NAVODILO ZVEZNE VLADE O USTANOVITVI KONTROLNIH KOMISIJ

Beograd, 27. septembra (Tanjug). — Na predlog predsednika zvezne kontrolne komisije je predpisala zvezna vlada navodilo za ustanovitev okrajnih (mestnih in rajonskih) kontrolnih komisij in organov ljudske inspekcije. V smislu splošnega zakona o ljudskih odborih bodo izdale vlade ljudskih republik uredebe, s katerimi bodo predpisale ustanovitev okrajnih (mestnih, rajonskih) kontrolnih komisij pri vseh okrajnih, mestnih, kakor tudi rajonskih ljudskih odborih velikih mest. Te komisije so organi ustreznega ljudskega odbora, po katerem izvajata odbor in

republiška kontrolna komisija splošno državno kontrolo. Komisije se ustanovljajo z odločbo okrajnega (mestnega, rajonskega) ljudskega odbora. Predsednika postavlja izvršni odbor okrajnega (mestnega, rajonskega) ljudskega odbora iz vrst svojih članov, ostale člane pa postavlja tudi izvršni odbor iz vrst oseb, ki jih predlagajo družbene organizacije. Ljudski inspektorji vršijo službo prostovoljno. Za uspešno delo lahko izvršni ljudski odbor dodeli inspektorju nagrado. Nagrado lahko dobi tudi vsaka druga oseba, ki sodeluje s kontrolnimi organi

Delo komisij za pregled sistema nakaznic

V »Ljudski pravici« je 12. avgusta objavila komisija za kontrolo garantirane preskrbe MLO Maribor napoved tekmovanja vsem komisijam okrajev Slovenije. Tekmovanje naj bi obsegalo odpravo vseh nepravilnosti pri izdaji nakaznic in pravilno uvrestitve potrošnikov v osnovne in specialne kategorije. Komisije naj bi izvršile te naloge do 1. oktobra 1948.

Tiste komisije, ki so vestno opravljale svoje naloge, ki so imele vso podporo okrajnega ljudskega odbora, po verjeništvu za trgovino in preskrbo, so se lotile dela načrtno in so dosegle tudi že pravo dobro uspehe. Najbolje se je doelej izkazala komisija v Mozirju, ki postavljeni plan dela etvarno in pravilno izvršuje in je doslej pregledala že nad polovico krajevnih ljudskih odborov. Ugotovljene napake analizira, jih odpravlja in najlažše krajevne ljudske odbore ponovno kontrolira. Krajevni ljudski odbori okraja Mozirje v danih nalogah med seboj tekmujejo, kar bo prav gotovo privedlo do boljšega in hitrejšega uspeha. Ta način dela je izvedel samo okraj Mozirje. Zadovoljivo delajo še komisije v Mariboru, Sežani, Ilirski Bistrici in Celju.

Graje vredne so komisije iz Gorice, Maribor-okolice in Kočevja, ki sploh ne delajo. Krivda leži verjetno tudi na poverjeništvu, ki komisij ni vodilo, ali pa posameznih odošnih članov ni nadomestilo z novimi. Kot primer izredne malomarnosti v tem pogledu je MLO Ljubljana-mesto, ki komisije kljub prizadevanju ministrstva ni sestavilo.

Iz poročil komisij so razvidne razne nepravilnosti v potrjevanju in kategoriziranju potrošniških potrdil s strani podjetij in ustanov. Potrošniška potrdila oddajajo potrošniki nepravilno in nezadovoljno izpolnjena, brez žiga podjetja ali ustanove, brez podpisov odgovornega uslužbenca, brez oznake in brez pravilne kategorizacije. Ti nedostatki zavirajo pravočasno in pravilno izdajo nakaznic potrošnikom; pravilno potrjevanje potrošniških potrdil pa bi olajševalo poslovanje ljudskih odborov in komisij.

Glede na nov sistem dvomesečnih živileh nakaznic bi bilo najbolje, da okrajne komisije podaljšajo rok tekmovanja do 15. novembra in vnesejo posebno točko uvedbe novega dvomesečnega kartnega sistema.

Program festivala Ljudske mladine Slovenije

V dnevi od 30. septembra do 3. oktobra bo v Ljubljani festival Ljudske mladine Slovenije, ki bo ob enem priprava za festival Ljudske mladine Jugoslavije. Najboljše ocenjene kulturne skupine na festivalu v Ljubljani bodo zastopale LMS na festivalu v Beogradu. Program festivala Ljudske mladine Slovenije je naslednji:

30. septembra — svečana otvoritev ob 20 uri v Unionski dvorani. Popoldne ob 16 uri otvoritev Mladinske razstave v Jakopičevem paviljonu.

1. oktobra — tekmovanje: ob 10. do 13. ure: v Matici — pevski zbori v Mladinski dvorani — gledališke skupine.

ob 15. do 18. ure: v Matici — solisti (vokalni in instrumentalni); v Operi — folklorne in plesne skupine, baleti;

ob 20. uri: v Operi — Gledališče Ljudske mladine (MKUD »Kajuh«); »Vse-mu navkljub«; v Matici — večer narodne, mladinske, delovne in partizanske pesmi.

3. oktobra — tekmovanje in zaključna svečanost: ob 10. do 13. ure: v Matici — narodni orkestri; v Mladinski dvorani — gledališke skupine in recitatorji;

ob 15. uri: v Operi — jeseniško gledališče Ljudske mladine; »Tugomer«; ob 20. uri: v Unionski dvorani zaključna svečanost, podelitev nagrad in diplom najboljšim skupinam.

Vstopnice za koncert pevskih zborov in solistov dne 1. oktobra ob 20. uri in za večer narodne, mladinske, delovne in partizanske pesmi dne 2. oktobra ob 20. uri v Matici se dobe v predprodaji Slovenske filharmonije (koncertna poslovalnica), Kongresni trg 9.

Vstopnice za pionirsko prireditev dne 1. oktobra ob 20 uri v Mladinski dvorani se dobe v predprodaji blagajne Mladinske dvorane.

Vstopnice za igro »Vse-mu navkljub«, ki jo bo igrala dramska sekcija MKUD »Kajuh« v Operi dne 2. oktobra ob 20. uri, se dobe v predprodaji pri blagajni Operi. Cena vstopnicam za vse te prireditve je od 20 din navzdol. — Za vse ostale tekmovalne prireditve v dnevi festivala je vstop prost.

v Operi — folklorne in plesne skupine, baleti; v Mladinski dvorani — gledališke skupine; ob 20 uri: v Matici — koncert pevskih zborov in solistov; v Mladinski dvorani — gostujoje pionirji

2. oktobra — tekmovanje: ob 10. do 13. ure: v Matici — pevski zbori; v Mladinski dvorani — gledališke skupine;

ob 15. do 18. ure: v Matici — solisti (vokalni in instrumentalni); v Operi — folklorne in plesne skupine, baleti;

ob 20. uri: v Operi — Gledališče Ljudske mladine (MKUD »Kajuh«); »Vse-mu navkljub«;

v Matici — večer narodne, mladinske, delovne in partizanske pesmi.

3. oktobra — tekmovanje in zaključna svečanost: ob 10. do 13. ure: v Matici — narodni orkestri;

v Mladinski dvorani — gledališke skupine in recitatorji;

ob 15. uri: v Operi — jeseniško gledališče Ljudske mladine; »Tugomer«;

ob 20. uri: v Unionski dvorani zaključna svečanost, podelitev nagrad in diplom najboljšim skupinam.

Vstopnice za koncert pevskih zborov in solistov dne 1. oktobra ob 20. uri in za večer narodne, mladinske, delovne in partizanske pesmi dne 2. oktobra ob 20. uri v Matici se dobe v predprodaji Slovenske filharmonije (koncertna poslovalnica), Kongresni trg 9.

Vstopnice za pionirsko prireditev dne 1. oktobra ob 20 uri v Mladinski dvorani se dobe v predprodaji blagajne Mladinske dvorane.

Vstopnice za igro »Vse-mu navkljub«, ki jo bo igrala dramska sekcija MKUD »Kajuh« v Operi dne 2. oktobra ob 20. uri, se dobe v predprodaji pri blagajni Operi. Cena vstopnicam za vse te prireditve je od 20 din navzdol. — Za vse ostale tekmovalne prireditve v dnevi festivala je vstop prost.

Kako napreduje gradnja zadrugnih domov v krškem okraju

V krškem okraju so bila nekatera gradbišča zadrugnih domov še nedavno mrtva, kljub temu, da so na mnogih sejah in sestankih sklenili, da bodo gradnjo poživili. Tako so v Čatežu že pričeli pripravljati vse potrebno za gradnjo, a je predsednik KLO na seji izjavil, da bi se osmešili, če bi pričeli graditi sedaj, ko kmetje sprevlajajo pridelke in je to točko dnevnega reda preložil za prihodnjo sejo.

V okraju najslabše napreduje gradnja zadrugnega doma v Vidmu, čeprav ima to gradbišče vse prednosti, da bi delo lahko hitro napredovalo. Tu so v aprilu skopali temelje, potem je delo zamrlo do julija. V juliju in avgustu so betonirali temelje in postavili betonski opaž, potem pa je delo zopet zamrlo. Na gradbišču imajo tudi stroj za mešanje betona. Upravni odbor kmetijske zadruga, posebno še tajnik zadruga in ostali uslužbenci, pa se za napredovanje del na gradbišču popolnoma nič ne zanimajo ali delo celo zavirajo. Da bi končno poživili delo, je okrajna uprava zadolžila 3 najboljše aktiviste, da bodo s političnim organizacijskim delom poživili delo na tem gradbišču. Pri dosedanjih gradnji imata največje zasluge tov. Koljšak in Kravos iz tovarne celuloze.

Na mnogih gradbiščih zadrugnih domov bi lahko že mnogo več naredili, če bi se lotili gradnje tako kot na Raki, kjer so pred 14 dnevi ustanovili frontne brigade; tu dela vsakodnevno na gradbišču od 30—40 prostovoljcev. V 14 dneh so v 3.500 prostovoljnih delovnih urah skopali okrog 800 kub-

Mesta in industrijska središča naj zagotove zaloge kmetijskih pridelkov za zimo

Na konferenci poverjenstev trgovine in preskrbe večjih mest in industrijskih centrov, ki je bila nedavno tega v Beogradu zaradi uspešnejšega reševanja splošne problematike trgovine, so obravnavali tudi vprašanje preskrbovanja mest z zalogami poljskih pridelkov, zelenjave in sadja za zimske mesece.

V svojem referatu na V. kongresu KPJ je tovariš Kidrič med drugim dejal: »Skrb za ljudi, skrb za dvig blaginje vseh delovnih ljudi v naši deželi je ena osnovnih nalog našega petletnega plana. Toda z doseženimi rezultati niti najmanj ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Ena naših glavnih dolžnosti je vztrajna in neizprosna borba za odstranjanje pomanjkljivosti na tem sektorju.«

Med posebno pomembne trenutne naloge trgovinskega sektorja spada zadostna preskrba mest in industrijskih centrov s potrebnimi zalogami kmetijskih pridelkov za zimo kot so: krompir, fižol, čebula, zelje, repa, jabolka in drugo. Za izvršitev te naloge je potrebna dobra organizacija trgovske mreže mestnih in okrajnih podjetij za odkup in razdeljevanje. V kolikor naša trgovska mreža za to še ni usposobljena, jo je treba reorganizirati in dopolniti, da bo kos tem nalogam.

Toda v naših mestih in v zlasti v industrijskih centrih se še premalo zanimajo za ta vprašanja. Tako na primer na Jesenicah niso v menzi železarne še niti pripravili za zimo. Jesenice pa imajo kot močan industrijski center dodeljene najbolj poljedelsko razvite okraje (Gorica, Ptuj, Lendava, Tolmin in Polčane), kjer bi si z boljšo organizacijo lahko nabavili potrebne pridelke. V tej menzi tudi ne more biti izgovorov zaradi embalaže, ker imajo na razpolago precej posode za vkuhanje in drugih potrebnih pripomočkov. Drugje se spet izgovarjajo, da ni na razpolago kisa za vlaganje. Tudi ta problem bi lahko rešili kljub pomanjkanju osetne kisline iz katere izdelujemo kis. Marsikje na podeželju so imeli navado, delati kis iz jabolk. Take obrate bi lahko organizirala naša trgovska podjetja in si tako zagotovila zadostne količine navadnega

kisa. Osetno kislino pa bi koristneje uporabili le za izdelovanje kisa za vlaganje, namesto da zdej večinoma vso uporabimo za navaden kis. Tu sta iz vrste problemov vzeta le dva, pred katerima se marsikje ustavijo, ko bi bilo treba zagotoviti zaloge kmetijskih pridelkov in konzerviranega sočivja za zimo.

V organizaciji trgovske mreže pa se stalno še ponavljajo naslednje napake: premalo imamo še mestnih podjetij za odkup kmetijskih pridelkov direktno od kmeta producenta (po rajonizaciji okrajev, kakor so določeni za posamezna mesta in industrijske centre). Slabo so še tudi urejena tržišča za prodajo odkupljenih pridelkov. Premalo se še poverjenstva in podjetja poslužujejo operativnih planov ali pa ne znajo analizirati in kontrolirati rezultatov in izvrševanju svojih planov. Nezadostno je tudi sodelovanje mestnih podjetij s poverjenstvi za trgovino in preskrbo, zadržnimi in državnimi odkupnimi podjetji v tistem rajonu, ki je tem mestnim podjetjem dodeljen. Tako pa pride večkrat do nepotrebnih sporov, ki jih povzročajo dobičkarke tendence raznih podjetij kar je vedno le na škodo splošni preskrbi. Premalo je nadalje mestnih ekonomij kljub temu, da imajo povsod velike možnosti razvoja in bi lahko krile mnogo potreb mestnega prebivalstva. Končno pa se mestna podjetja ne povezujejo dovolj z okoliškimi kmeti, da bi ti v večji meri prinašali na trg svoje pridelke in tudi vskladili proizvodnjo svojega gospodarstva za potrebe mesta.

Tempo odkupa je treba organizirati tako, da bodo razvozili in takoj razdelili v potrošnih centrih odkupljene obvezne količine in proste presežke še pred nastopom zime. Takrat so namreč mnogo težji pogoji prevoza in pridelki se mnogo prej pokvarijo, kar gre spet vse v škodo potrošnika.

Mestna predelovalna podjetja pa si morajo takoj zagotoviti in pripraviti potrebno embalažo za predelavo raznih kmetijskih pridelkov (zelje, repa, sadje itd.). Tudi za to je zdej najbolj primeren čas.

Združenje oglušelih Slovenije je imelo občni zbor

Ljubljana, 28. septembra

V nedeljo je bil v dvoranah sindikalnega doma na Miklošičevi cesti občni zbor Združenja oglušelih Slovenije. Prireditelj je bil predsednik občnega odbora dr. A. Kržišnik. V imenu ministrstva za socialno skrbstvo je navzoče pozdravil minister dr. A. Kržišnik. V imenu prosvetnega ministrstva pa gov. Ciril Dekval. Na občnem zboru je bil navzoč tudi zastopnik glavnega odbora Udruženja oglušelih FLRJ.

Splošno sliko o delu združenja je podal gov. Ciril Sitar. Združenje se je v preteklem letu znatno okrepilo, vendar bo treba v organizacijo vključiti še ostale, ki še niso organizirani, in jim prikazati veliko ugodnost in pomoč, ki jo nudi združenje.

Doslej je končalo šolo za gluhe okrog 500 gojencev. Treba bo ustanoviti pri nas še večje število raznih šol in tečajev in nuditi gluhom tudi možnost višjega šolanja.

Oglušeli iz Ljubljane so stalno hodili na prostovoljno delo in visoko prekoračili sprejeto obveznost 1500 prostovoljnih ur. Naredili so namreč 3680 ur. Kot najboljši delovni aktiv so dobili dve prehodni zastavi: Mladinski aktiv prapor Ljudske mladine rajona Center, Združenje pa za zastavo štaba delovnih brigad. Tov. Mohar je za svoje požrtvovalno delo dobil diplomu Ljudske mladine rajona Center. Tov. Bavčan je sam naredil 743 prostovoljnih ur. Oglušeli iz Maribora in okolice pa so formirali prostovoljno delovno brigado za gradnjo krožne proge v Dravljah.

Nato so podali poročila posamezni tovariši, odgovorni za kulturo in prosveto, mladino, fizikulturo itd.

BESEDA NASIH BRALCEV:

Ker smo vagon stoodstotno izkoristili, so nas kaznovali...

Maribor, septembra

Odpremno podjetje okrajne zveze kmetijskih zadrug za Maribor in okolico je naročilo avgueta na železniški postaji Maribor en vagon za Jesenice. Zaradi velikega pomahkanja zelenjave na Jesenicah smo nakladali zelje, kumare in drugo povrtnino v skupni teži 5100 kg. Po navodilih o normah nakladanja smo izpolnili normo. V vagonu pa je bilo še precej prostora neizkoriščenega, zato smo določili še 3000 kg ranega krompirja in s tem popolnoma izkoristili prostornino vagona. Začudilo pa nas je, ko nam je sporočila železniška uprava v Mariboru, da moramo plačati 1500 din kazni, ker smo zelenjavi priložili še krompir.

Ker smo menili, da je to napaka, smo reklamirali glavni direkciji za eksploatacijo s prošnjo, naj nam povrne 1500 din. Dne 10. septembra pa smo dobili odgovor, v katerem navaja med drugim:

Nekdanji trapist — tat ljudske imovine

KRSKO, septembra. — V Rajhenburgu ob Savi obratuje tovarna čokolada, ki je pod upravo okrajnega gospodarstva Rajhenburg. Kot delovodja je v tej tovarni zaposlen bivši redovnik trapistovskega samostana Ludvik Mohorko.

Dne 2. septembra je Mohorko kakor vedno odhajal z dela skupaj s svojo nečakinja. Ker se je Mohorko v zadnjih dneh nekoliko sumljivo vedel, ga je službojuči mlilničnik poklical ter mu preiskal vsebino kovčka, katerega je nosila njegova nečakinja. V kovčku sta bila sladka

čokolada in sladkor, kar je hotel Mohorko odnesti v menzo, ki jo imajo skupno z drugimi trapisti, ki delajo v tovarni likerjev v Sremiču pri Krškem.

Ludvik Mohorko, pa tudi drugi bivši redovniki samostana trapistov v Rajhenburgu, so po zakonu za svoje delo kot mojstri v tovarni čokolade in likerjev prav dobro plačani, pa vendar še hočejo živeti na račun delovnih množic. Zahtevamo, da se Mohorko strogo kaznuje!

Iz tega primera vidimo, da so v železniškem aparatu še vedno nekateri birokrati, ki s papirnatim gledanjem na navodila škodujejo skupnosti. Dobro vemo, da obstoja pri nakladanju krompirja norma. Vemo pa tudi, da železnica ni oškodovana s tem, če se vagoni izkoristijo stoodstotno, kakor je bilo v tem primeru OZKZ Maribor-okolica

S. M.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Preskrba Dalmacije z vodo med petletko. Dalmacija je vedno trpela zaradi pomanjkanja pitne vode. Zato je ena največjih nalog med petletko, zgraditi dovolj goste vodovodne omrežje, odnosno higienike naprave in vodnjake. Stari vodnjaki so po večini nehigienični in leglo povzročiteljev nalezljivih bolezni. Po osvoboditvi so opravili že precej dela. Obnovili in preuredili so nekatere vodovode. Popravili je bilo treba precej vodovodnega omrežja, ki ga je med vojno poškodoval okupator. V letih 1946 in 1947 so investirali za vzdrževanje in graditve vodovodov nad 37 milijonov din, za vodnjake pa nad 23 milijonov. Letos nadaljujejo delo pri skupinskih vodovodih v Dalmatinskem Zagorju. Do konca petletke bodo opravili obsežno delo. Investicije so določene na 86.100.000 din za vodovodno omrežje in posebej 60.420.000 za vodnjake. Zdej je v Dalmaciji 60 manjših vodovodnih objektov s 26 vodovodi in okrog 350 pokritih cisterne, tako da je oskrbovano z zdravno vodo 380.000 ljudi. Dalmacija pa šteje 624.000 prebivalcev.

Gospodarstvo na Reki. Iz poročila zasedanja reškega MLO je razvidno, da so industrijska in obrtna podjetja zadovoljivo izpolnila svojo proizvodno nalogo v prvem polletju. Investicijska dela so obsežna. Gradbena dela opravljata 27 mestnih podjetij. Obnavljala so 286 hiš s 1913 stanovanji. Doslej so popravili 159 hiš z 946 stanovanji. Za asanacijska dela so porabili 2.000.000 din kredita. Nadaljujejo asanacijo starega mestnega dela. Proizvodnja aleksinskih premogovnikov zadovoljivo narašča. V letošnjem prvem polletju je delovni kolektiv izpolnil svojo proizvodno nalogo za 103%. Poletne mesece je zelo primanjkovalo delovnih moči, tako da je proizvodnja začela nazadovati. Zdej skušajo odpraviti pomanjkljivosti, tako da bo proizvodnja tudi v naslednjem letu naraščala.

Manjšo hidrocentralsko so zgradili v Sopolju v žiškem okraju (Srbija). Nedavno so končali gradbena dela. Električna bo namenjena lokalnemu gospodarstvu, izpolniti mestnega električnega omrežja v Kraljevu in elektrifikaciji okoliških vasi.

Proizvodnja v eni največjih tekstilnih in oblačilnih tovarnah narašča. V varždinskem tekstilnem in oblačilnem kombinatu »Varteksu« se obrati stalno izpopolnjujejo, delavstvo pa skuša s novimi delovnimi načini in tekmovanju doseči čim večjo proizvodnjo. Med drugim so uvedli namesto skupnih brigadnih delovnih norm individualne norme, kar se je izkazalo zelo koristno. V konfekcijskem oddelku se je sterilnost povečala za 15%, proizvodni stroški so pa znižani za 16%.

Sprejeti je petletni plan za Dalmacijo. Investicije znašajo 2.175.116.000 din. Razdeljene so takole: na oblastni ljudski odbor odpade 14%, na okrajne ljudske odbore 55%, na mesta pa 31%; po gospodarskih panogah se investicije delijo: na promet 9%, industrijo in obrt 7%, kmetijstvo 4,5%, gozdarstvo 4%, gradbeno stroko 3,5% in na trgovino 3%. Za dvig družbenega standarda bodo porabili 33% za stanovanja in komunalno gospodarstvo, 22% za kulturno in socialno delavnost, 9% za obnovo podeželja in 4% za druge namene. Med petletko bodo preusmerili dalmatinsko kmetijstvo glede na posebne podnebne in talne razmere. Do leta 1951 bodo pogozdili 6.400 ha kraških goľjav. V novih hišah bodo pridobili 2.150 stanovanj. V tujkoprometne objekte bodo investirali 40 milijonov din. Največje investicije so pa namenjene za izboljšanje prometa, in sicer 200 milijonov din.

Za oskrbovanje lokalne industrije in obrti v LR Sloveniji se po uredbi republiške vlade ustanovi glavna direkcija gospodarskih podjetij, in sicer kot operativni voditelj državnih gospodarskih podjetij republiškega pomena: delovala bo pri komunalnem ministertvu LR Slovenije in bo imela sedež v Ljubljani. Vodil jo bo minister za komunalne zadeve. Za svoje poslovanje bo imela lastna sredstva, ki jih bo črpala iz podjetij katera bodo pod njeno pristojnostjo.

Tudi v Dalmaciji bodo začeli nametno žita pridelovati bombaž. Sklenili so, da se bodo v gospodarskem letu 1948-49

začeli odločno preusmerjati na pridelovanje bombaža. Posamezni okrajji bodo izdelali okvirne načrte za pridelovanje bombaža ter določili kraje, kjer bodo pridelovali to rastlino. Gre za podrobno določitev okolišev po okrajih in krajih. Največjo površino za pridelovanje bombaža so doslej določili v kninskem (36 ha) in šibenškem okraju (72 ha). Do 15. oktobra bodo sklepali pogodbe za pridelovanje bombaža.

V Varenču so temeljito popravili drugi plač. Delo so končali v rekordnem času, in sicer v 59 dneh. Podobna dela so prejšnje čase, ko so delali tuji strokovnjaki, trajala do pol leta.

Tujski promet v hrvatskih letovskih krajih bo letos dosegel okrog pol milijona gostov. Bil bi pa še živahnejši, če bi ne primanjkovalo postelj. Prihodnje leto bodo v Crkvenici preuredili hotel »Terapija« in pridobili 300 postelj. Med drugim tudi gradijo hotel ob Plitviških jezerih: imel bo 80 postelj in odprli ga bodo v prihodnji sezoni.

Povečanje gozde proizvodnje v LR Hrvatski. Gozdna gospodarstva so avguستا mnogo bolje izpolnila svojo proizvodno nalogo kakor prejšnje mesece. Zaposleno je bilo 50% več delavcev. Sečnja lesa se je povečala za 40% v primeri z julijem, prevoz pa za 14%.

Prvo tovarno betonskih gradbenih delov gradijo v naši državi. Gradbena tehnika pri nas zelo naglo napreduje po osvoboditvi, pač v zvezi z nenavadno živahno gradbeno delavnostjo in novimi delovnimi načini. Medtem ko so imela gradbena dela prej predvsem obrtniški značaj, so zdej vedno bolj industrijskega značaja. Izkazalo se je, da ima graditev z gotovimi betonskimi bloki velike prednosti pred betoniranjem stavbne konstrukcije na sami stavbi. Zato so tudi začeli graditi tovarno betonskih stavbnih elementov, ki bo pošiljala na stavbišča gotove betonske bloke, tako da bo mogoče montažni način zidanja. Ze med graditvijo je tovarna začela v manjšem obsegu obratovati.

V petek se začne „Teden Rdečega krža“

Letos bo v vsej FLR Jugoslaviji »Teden Rdečega krža« od 1. do 8. oktobra. Ta teden bo manifestacija množične ljudske organizacije Rdečega krža v FLR Jugoslaviji, njenega dela v borbi za mir v svetu, njenih naporov na področju zdravstvene prosvete, zdravstva in socialnega ekrbstva. S široko propagando bomo seznanjali v teh dneh delovne množice z nalogami, delom in uspehi Rdečega krža in pritegnili bomo še nove ljudi k sodelovanju v tej humanitarni organizaciji. K vpisu v tečaj za prvo pomoč, za zdravstvene aktiviste in za tovarniške higienike. Pri delu v »Tednu Rdečega krža« bodo pomagale množične organizacije, zlasti žene in sindikalne podružnice klinik, bolnišnic in državnega zavoda za socialno zavarovanje, ki bodo prirejale delovne izlete v predele, ki so od zdravnikov zelo oddaljeni in ki so v osvobodilni vojni občutno trpeli. Zdravniška pomoč bo brezplačna, prav tako bodo bolniki brezplačno prejeli vsa potrebna zdravila.

Posledice vojne so pri nas še težke, marsikje je še zelo občutno relativno pomanjkanje in povsod tam mora pomagati skupaj z organi socialnega ekrbstva ljudske oblasti tudi Rdeči krž. Prav tako so za vzgojo in šolanje aktivistov prve pomoči, tovarniških higienikov in zdravstvenih aktivistov potrebna denarna sredstva. Ta so potrebna tudi za počitniške kolonije, za pomoč pri zdravljenju tuberkuloze mladine, za nakup plenice in prav posebej za prvo pomoč v elementarnih nesrečah, kakor so na primer požari, ki so še vedno prav česti v Prekmurju, Halozah in Slovenskih go-

ricah, kjer so hiše krite s slamo in lesene. Prvo pomoč na pogoriščih nudi vedno Rdeči krž.

V vse te namene se bodo v »Tednu Rdečega krža« zbirala tudi denarna sredstva in vsak zaveden državljan bo prispeval svoj delež rade volje, saj je Jugoslovanski Rdeči krž organizirana ljudska samopomoč, pomoč ljudstva ljudstvu.

Ta denarna sredstva se bodo zbirala na razne načine. V vseh gostinskih in trgovskih podjetjih bodo prilagali računom listke po 1 dinar, bolničarji in aktivisti Rdečega krža bodo prodajali posebne značke prav tako po en dinar. Na vse pošilje pošiljke — tudi brzojavke — bomo v »Tednu Rdečega krža« lepili posebne dodatne znamke Rdečega krža po 50 par. Te pristojbine ne plačajo državne ustanove in pošiljatelj iz inozemstva. Na vseh državnih prevoznih sredstvih bomo doplačevali v »Tednu Rdečega krža« na vsakih začetkih 100 kilometrov po en dinar, prav tako po posebnem dogovoru s Komitejem za lokalni promet pri zvezni vladi in vseh avtobusnih progah, tudi lokalnih.

Vse te zbirke so prirejane na osnovi enajetega člena zakona o Jugoslovanskem Rdečem kržu z dne 17. julija 1946. leta, a v kolikor tam niso izrecno našteje, po rešitvi ministertva za notranje zadeve LRS.

Vključimo se v humanitarno, zdravstveno in zdravstveno-prosvetno delo Rdečega krža ali mu v letošnjem »Tednu Rdečega krža« vsaj materialno po svojih močeh pomagajmo!

F. L.

Akropola na Košutnjaku

(Filmsko mesto iz Beograda)

Beograd, septembra
Košutnjak je le par minut od beogradske tramvajske proge številke dve. Murram priznati, da mi Akropola še nikoli ni bila tako blizu. Prava pravcata Akropola, saj jo poznate iz nešteto slik in fotografij, kakršne so pošiljali turisti iz Aten. Stebri, ki so jih že obudovali strokovnjaki in ljubitelji arhitekture iz Temistoklejevih in Periklejevih časov — in pred njimi turist — ali turistka z Bedekerjem v roki — ali pa Fric v SS-ovski uniformi, ki je nedavno še nosil tja svojo »kulturo«. Za Fricem sta prišla Tommy iz Manchestera in Joe iz Alabame, in Tsaldaris, Sofulis in drugi so erezali njihovo »kulturo« z dolgimi požirki. O tej kulturi govori film »Mati Katina«, ki ga snemajo zdej na Košutnjaku. Prav ista stara, veličastna Akropola, ki je tvorila ozadje slik turistov iz Hannoverja in Alabame, ki je tvorila in še tvori ozadje njihovih krvavih »kulturnih« podvigov, prav ista tvori tudi ozadje filma, za katerega je napisal scenarij Oskar Davičo po svojem obisku pri generalu Markosu.

Vendar je Akropola v filmskem mestu nekoliko manjša od originala. Tako majhna je, da jo dosežeš s kazalcem, ako se postaviš na prste v ateljeju na Košutnjaku.

Filmsko mesto na Košutnjaku se šele gradi. Steza skozi gozd podobna stezam na Rožniku in na Šmarni gori pri Ljubljani, vodi do nje — za pešce. Za avtomobiliste je nekoliko položnejša, prava asfaltirana avtostrada. Za ljubitelje posebnih doživljanj je tu še pionirska železnica. Njena postaja je točno med pio-

nirskim in filmskim mestom, ki ju loči le nekaj korakov poti. Mladi železničar-pionir, ki službuje na postaji, vsem radovednežem z enako dostojno vjudnostjo postreže s podatki o že gotovem pionirskem mestu in tudi o filmskem, ki šele nastaja.

Tu so ogródja ogromnih ateljev, barake in zgradbe bodočih delavnic, han-

garji in zidane postaje za stroje, električni tok, peči za centralno kurjavo, ki bo skupna za vse filmsko mesto in še mnogo drugega napol izgotovljenega ali pa šele nedavno pričetelega. Poleg tega pa kamioni, jeepi, delavci, strokovnjaki, filmske ekipe, režiserji, igralci, slikovite pokrajine Avale, Dedinja in ostale beogradske okolice v ozadju, v ospredju pa pešček in blato. Toda to blato je le navidezno. »Filmščiki«, ki vedo, kaj nam skriva bodočnost, že vedo povedati: tu bo prav tak atelje kot tisti, ki ga vidite tam že skoraj gotovega, tam bo garaža,

tam kurilnica itd. itd.

V šele napol izgotovljeni stavbi, ki je drugi atelje po velikosti v Evropi, že snemajo »Mater Katino« in neke druge filme. Arhitekt se jezi, zakaj ne počakajo, da stavbo v notranjosti popolnoma opremi. Toda Zvezda-film ima velik program in resnično mladosten delovni polet. Vsečili so se v atelje in enostavno pričeli z delom.

Ce stopiš v zgradbo, zapaziš z desne kos one slavne Grčije, ki se bori za svojo svobodo s heroizmom, ki ima primere edino še v slavnih dneh Oktobrske revolucije ali narodnosvobodilne borbe Jugoslavije, danes pa Kitajske in drugih azijskih kolonialnih narodov. Tu je lesena grška koliba kot jih na stotine požigajo monarhofašisti po grških gorekih vasicah, tu je kos zidu z okornimi lesenimi vrati za neki detajlni posnetek, tam zopet kos bedne, mratne kuhinje s staro kredenco, vse črno od saji in ognjiščem — ki je trenutno ravno ugaslo. V kotu je maketa Akropole — skrbno izdelana miniaturna na obrisih grčica — celo barva je takšna, kot jo poznamo s prietnih starih razvalin.

Režijo tega filma je prevzel Nikola Popović, ki je pokazal mnogo talenta že kot režiser filma iz jugoslovanske narodnosvobodilne borbe »Ta narod bo živel«. Zunanje posnetke filma »Mati Katina« snemajo v Mlinih blizu Dubrovnika.

Približno v istem času so pričeli s snemanjem filma »Povest o tovarni« v režiji Vladimirja Pogačiča, ki je napisal tudi scenarij.

Nekoliko pozneje so gojenci filmske šole pričeli s pripravami za film »Filmska šola«, ki bo prikazal življenje v filmski šoli kot okvir niza krajših dramskih del. Vse film izdelujejo gojenci sami.

Ze sami naslovi teh filmov kažejo jasno, da to filmsko mesto ni tvornica sanj

holivudskega kova. Tu se ne izdelujejo plehke zabavne revije, kjer bi naj ljudje ob pogledu na dražestne noge »vampov« in »glamourgirlv« pozabili na težko vsakdanost. Vsi filmi imajo tu svojo globljo in dober problematiko, obdelujejo vprašanja naših dni in nam naj umetniško približajo, kar je najznačilnejšega in najvažnejšega v življenju sodobnosti.

Največ zanimanja v tem smislu je vzbudil pri tukajšnjih filmskih krogih scenarij Jugoslava Djordjevića za film »Jezero«, ki obravnava elektrifikacijo naše države in preobrazbo naše vasi na poti k socializmu. Avtor je nam prejel več mesecev pri gradnjah neke hidrocentrale v bližini Jablanice in črpal svojo dramsko zamisel iz lastnih doživetij. Glavne črte vsebine so približno naslednje:

Vas v neki soteski se mora vsa preseliti na bližnji breg, ker pride na nieno mesto umetno jezero nove hidrocentrale. Film prikazuje probleme veličastnih naporov za našo elektrifikacijo, borbe s težavami vseh vrst pri izgradnji te hidrocentrale, istočasno pa proces diferenciacije in preobrazbe prebivalstva vasi, ki — ni obsojena na smrt, ampak na novo življenje na drugem mestu. Naprednejši del prebivalstva se zavzema za izgradnjo nove vasi na osnovi načel skupnosti, na mestu, ki je gospodarsko in za ves razvoj vasi še ugodnejše od dosedanega. Posamezne značilne osebnosti filma naj bodo karakterno izdelane, vendar pa v neki meri predstavljaio klasične tipe iz naše vsakdanje borbe za socializem.

V filmskem mestu na Košutnjaku tovariš Djordjević že predeluje svoj scenarij v snemalno knjigo, obenem pa se pripravlja za izdelavo novega scenarija za film »Nikola Tesla«, ki bo obravnaval problem znanosti v sponah kapitalistične družbe.

F. P.

Nada Škrinjar v naslovni vlogi filma »Mati Katina«

Zasedanje Generalne skupščine OZN

ZAPADNI IMPERIALISTI HOČEJO ODVRNITI POZORNOST OD GLAVNIH POLITIČNIH PROBLEMOV

Slavospevi Marshallovemu in Bevinovemu govoru

Pariz, 29. septembra. (Tanjug). Med razpravo na plenarnem sestanku Generalne skupščine dne 27. t. m. je govorila vrsta delegatov, ki so se na konferencah Združenih narodov proslavili kot glasovalci; mehanične večine imperialističnega tabora. Govorili so predstavniki Nove Zelandije, Iberije, Salvadorja, Libanona, Pakistana in Holandije. Njihovi govori pred Generalno skupščino so bili naročeni za slavospev Marshallovemu in Bevinovemu govoru o ljudskih pravicah in svobodnih obrambi imperialistične politike. Tem govorom so posvečali veliki pomen, da bi tako odvrnili pozornost javnosti od glavnih političnih problemov — oboroževanja, prepovedi atomskega orožja ter utrjevanja miru, kar pa preprečujeta dve veliki imperialistični sili.

Tako je spravi delegat Salvadorja pred plenem Generalne skupščine vprašanje sprejema frankistične Španije v OZN. Holandski delegat je nastopil kot zagovornik napadalnih načrtov angloameriškega imperializma —

bruselskega pakta in Churchillovega evropskega parlamenta. Hkrati je skušal prepričati Generalno skupščino o »dobrih« nameni holandske vlade z indonezijskim ljudstvom ter opravičiti kolonialno vojno proti osvobodilnemu gibanju v Indoneziji. Pred Generalno skupščino je izjavil, da bo izdala holandska vlada hitre in učinkovite ukrepe za preprečitev in zadržitev »tujega vsiljevanja«. Z drugimi besedami pomeni to, da misli holandska vlada v krvi zadržati narodno osvobodilno zibanje v Indoneziji.

Delegat Pakistana je posvetil večino svojega govora vprašanju Haiderabada, pri čemer je dejansko podpiral britansko kolonialno politiko v Indiji, ki temelji na razpihovanju indijsko-pakistanskih trenj in nesoglasij.

Delegati Libanona, Nove Zelandije in Iberije so pa podpirali politiko Marshalla. Večina teh delegatov se je izrekla za omejitve veta, posebno v zvezi s sprejemom novih držav v članstvo OZN.

Schuman odločno zagovarja imperialistično politiko blokov

Pariz, 29. sept. (Tanjug). Včeraj popoldne so nadaljevali splošno razpravo na plenarnem sestanku Generalne skupščine. Šef francoske delegacije Robert Schuman je izrazil v začetku svojega govora zadovoljstvo, ker je izbrala OZN za svoj končni in stalni sedež New York. Kakor vsi drugi delegati ameriškega bloka v OZN, je tudi Schuman zagovarjal in podpiral glavne cilje ameriške politike glede veta, uporabe atomskega orožja, izvajanja Marshallovega načrta, razkazovanja Nemčije itd. Izjavil je, da je »preširoka uporaba veta izraz velike opozicije, ki ogroža bodočnost OZN in vsega sveta«. Posebno se je zavzemal za sprejem Italije v članstvo OZN.

O »mali skupščini« je Schuman izjavil, da je francoska delegacija pripravljena podpreti delo te skupščine vsaj do bodočega zasedanja Generalne skupščine.

Glede vprašanja atomske energije je v celoti podprl stališče ZDA in izjavil, da je sporazum o nadzorstvu proizvodnje atomske energije nemogoč.

Govorec o Grčiji, je Schumann zamolčal prave vzroke državljanske vojne v Grčiji in vmešavanje Angloameričanov, pri čemer se je trudil, da bi prikazal delo tako imenovane balkanske komisije kot »koristen prispevek«. Tako je odigral vlogo odvetnika ameriškega vmešavanja v grške zadeve in se ni obotavljal dolžiti severne sosedice Grčije za stanje v Grčiji.

V zvezi z nemškimi vprašanji si je Schuman prav tako prizadeval zagovarjati težnje zapadnih imperialistov, ki hočejo razkazati Nemčijo in kršiti odločitve o Nemčiji, sprejete v Jalti in Potsdamu.

Na koncu je govoril Schuman o gospodarski obnovi Evrope, hvalil je Mar-

shallov načrt, ni pa omenil dejstva, da pomeni ta načrt dejansko popolno podreitev evropskega gospodarstva interesom ameriških monopolistov ter izgubo državne in nacionalne samostojnosti. Zagovarjal je imperialistično politiko blokov in na koncu ognjevitno podpiral ameriški načrt o »evropski federaciji«.

Na dopoldanskem plenarnem sestanku plenarne skupščine so govorili tudi delegati Kanade, Kolumbije, Brazilije in Avstrije, ki so poslušno podpirali glavne smernice politike amer. imperializma.

Generalni komitee soglasno sprejel sovjetski predlog da se stavi zmanjšanje oborožitve na dnevni red

Pariz 29. sept. (Tanjug). Generalni komitee Generalne skupščine Združenih narodov je včeraj popoldne soglasno sklenil, da se sovjetska resolucija za razorožitev stavi na dnevni red Generalne skupščine in pošlje političnemu odboru. V sovjetski resoluciji, ki jo je predložil šef sovjetske delegacije Višinski na plenarni seji Generalne skupščine dne 25. septembra, sovjetska vlada predlaga, da se stalnim članom Varnostnega sveta — ZDA, Veliki Britaniji, ZSSR, Franciji in Kitajski priporoči, da zmanjšajo oborožitev svojih suhozemnih, pomorskih in letalskih sil za eno tretjino v teku enega leta, da se prepove atomska oborožitev in da Varnostni svet ustanovi mednarodni kontrolni organ, ki bo nadzoroval izvajanje teh priporočil.

Komitee št. 3 začel z delom

Pariz 29. sept. (Tanjug). Včeraj popoldne je bila prva seja komiteja št. 3 Generalne skupščine OZN. Komitee št. 3 ali komitee za socialna, humanitarna in kulturna vprašanja bo razpravljalo o zelo važnih problemih, kot o vprašanju človeških pravic, vprašanju razseljencev, svobodi obveščanja in drugih. Na prvi seji so izvolili za podpredsednika komiteja predstavnik Dominikanske republike, gospo Minerva Serkadino. Po izvolitvi podpredsednika in poročevalca so prešli na sprejemanje dnevnega reda.

Naši izseljenci iz Francije in Belgije se vračajo

Pariz, 28. sept. (Tanjug). Danes je odpotovala iz Metzja v domovino skupina jugoslovanskih izseljencev iz zapadne Francije. Pridružila se jim je tudi skupina jugoslovanskih izseljencev iz Belgije.

Najsurejši kolonialni režim Angležev v Libiji

Kairo, 29. sept. (Tass). Kakor poročajo iz Libije so tamkaj Angleži uvedli najsurejši kolonialni režim. Angleški upravni uslužbenci, po večini oficirji, se čutijo v Libiji kot pravi gospodarji, zasledujoč svoje koristljive interese. Angleži so postavili pod svoje nadzorstvo notranjo trgovino in deželi. Nekateri angleške tvrdke so dobile monopol nad vso trgovino in deželi in samovoljno določajo cene blagu. Angleži se na vse močje načine trudijo, da bi ovirali razvoj narodnega gospodarstva Libije. Angleška uprava uvaja najnasilnejše davke, celo na potovanje iz enega mesta v drugo. Po vestih, ki so prispеле v Kairo, grozi prebivalstvu nekaterih področij Libije, med drugim tudi Tripolisu, glad.

Boji na Javi se širijo

Haag, 29. sept. (Tass). Po vestih, ki so prispеле v Haag, se boji v osrednjem in vzhodnem delu Jave med četami Hatove vlade in komunistov vedno bolj širijo. Nizozemski listi poudarjajo, da komunisti razširjajo svojo kontrolo na nova področja Jave. Po trditvi agencije Antara so zavzeli komunisti na Javi še 5 mest. Boji so tudi pri mestu Bodjunegorov. Po vestih agencije ANP se bijejo ogorčeni boji na področju Veli Kukuna in Igramasa, ki sta oddaljena okrog 30 km od Meduna. Kakor poroča ista agencija, pa Hatova vlada nadaljuje z množičnimi aretacijami članov naprednih organizacij Indonezije.

Z VSEGA SVETA

BERLIN. — Obveščevalni urad sovjetske vojske uprave v Nemčiji poroča, da je bil podpisana med sovjetsko okupacijsko enoto Nemčije in Poljsko dopolnilni sporazum o medsebojnih pošiljkah blaga v letu 1948. Skupni blagovni promet bo znašal 36 milijonov dolarjev. Blago so na podlagi dopolnilnega sporazuma že začeli pošiljati.

ATENE. — 1. oktobra se prične zasedanje grškega parlamenta. Kakor so se zvedelo iz uradnih virov, bo vlada predlagala opoziciji naj sploh ne razpravlja v parlamentu o voinjakem položaju v državi in o borbi proti partizanom. Če bi opozicija prekršila to zahtevo vlade, bo parlament a kraljevim dekretom ponovno razpuščen za mesec dni.

PARIZ. — V zvezi z zasedanjem finančnih strokovnjakov 47 držav v Washingtonu piše »Combat« da so najvažnejše točke dnevnega reda devalvacija denarja marshalliziranih držav in spremembe cen slatu.

PARIZ. — V Parizu je bil aretiran ob prihodu vrak alžirske narodne stranke Mesala Nado. Zadržali so ga v prostoru javne varnosti, ter ga bodo po ukazu notranjega ministrstva poslali nazaj v Alžir.

HELSINKI. — List »Tuokansan Samomats« poroča, da je vršilec dolžnosti direktorja centralnega zapora v Helsinkih potrdil točnost vesti, da so nekateri finski ministri obiskali v zaporu vojne zločince. Naglasil je, da je vojnega zločince Tanerija poleg ministrov obiskal tudi glavni tajnik socialdemokratske stranke Pekkala.

KARAC. — Pakistanska vlada je pričela preganjati vplivna člana Komunistične partije v vseh provincah Pakistana. Največ aretacij je bilo v Tešavaru, Ravalpindi in Karaciji.

Poročila iz naših krajev

TOLMIN. — V nedeljo je bila okrajna sindikalna konferenca, na kateri je bil izvoljen delegat tov. Alojz Ciprič za I. kongres ESJ v Beogradu. Da bi se do- stojno pripravili na kongres, so se sindikalne podružnice obvezale, da bodo do I. kongresa s prostovoljnim delom zgradile provizorij za urade OLO. S tem bodo delno rešile tudi stanovanjsko krizo, ker bodo sedanji prostori OLO odrejeni za stanovanja članom sindikalnih podružnic. C. L.

ANHOVO. — Da bi čim boljše proslavili prvo obletnico priključitve Slovenskega Primorja, so mehaniki, kovačji in električarji tovarne cementsa in salonita Anhovo sklenili, da bodo šli prvo nedeljo po obletnici priključitve na prostovoljno delo v idrske vasi tik ob krivični meji. Ze nekaj dni prej so obvestili KLO Lig. naj seznanj s tem sklepom vse prebivalstvo.

V nedeljo so se prostovoljci odpeljali iz Anhovega proti Ročinju skozi Kombrško in nato v Lig, kjer so raztovorili kuhinjo, ostali pa so šli dalje do vas; Britof. Od vseh strani so jim ljudje prinašali v popravilo polomljeno kmečko orodje, kmetje so pripeljali vole, da jih podkujejo, gospodinje pa so prihajale z razno kuhinjsko posodo. Nekaj tovarišev pa je odšlo popravljat mlin, ki je že ves čas, odkar so ga gospodarji zapustili in uničili, v neuporabnem stanju. Mlin je služil za tri kraje, zato je bilo nujno potrebno pristopiti k temu popravilu.

Prostovoljci so delali 9 ur. Uspeh prostovoljnega dela ni izostal. Pri mlinu je bilo glavno popravilo dokončano. Podkovoal; so 127 volov, 6 konjev in popravili 6 plugov ter 341 kosov raznega kmečkega orodja in kuhinjske posode. Udarniki so se zavezali, da bodo s prostovoljnim delom v tovarni popravili še eno kolo za slamoreznico in en stroji za sadje.

Po končanem delu so se vrnili v Lig. Pevski zbor tovarne Anhovo je nastopil pred veliko množico prebivalstva. Za zaključek je spregovoril tajnik sindikalne podružnice tovarne Anhovo. Sledila je prosta zabava. I. B.

TRZIC. — Delovni kolektiv tovarne »Triglav« je prejel od GO ESS pismeno in denarno nagrado za tretje mesto v Sloveniji pri izpolnitvi polletnega plana. Te uspehe so proslavili s tem, da so pridelili skupni izlet na tovarniško ekonomijo v Povle, kjer so pridelili kosele in prosto zabavo. F. P.

POLHOV GRADEC. — V nedeljo so v lepo okrašenih prostorih združnega doma s kulturno prireditvijo odprli novo knjižnico in čitalnico. Knjižnica šteje že preko 800 knjig. Ob otvoritvi so jim tudi iz Rožne doline podarili 156 knjig. Okoličani so otvoritev knjiznice z veseljem podprali, saj jim bo knjižnica nudila razvedrilo in dvignila znanje. P. J.

LITJA. — Litjska ljudska univerza bo nočoj imela otvoritveno predavanje v letošnji sezoni. Ob pol osmih zvečer bo v kinodvorani predaval tov. Cene Kranjc, glavni urednik »Slovenskega poročevalca«, ki nas bo povedel »S Partizanko v Avstralijo«. Za predavanje ni vstopnine. Vabimo k številni udeležbi

VI. redno zasedanje Ljudske skupščine FLRJ

Nadaljevanje z 2 strani

našega pravnega reda. Govorec o vlozi javnega tožilca v zvezi z novim zakonskim osnutkom je minister Frol rekel:

»V naši državi ne moremo stati na stališču, naj sodišče štiti obtoženca pred javnim tožilecem in preiskovalnimi organi, kajti tako javni tožilec kakor tudi preiskovalni organi morajo izpolniti v kazenskem postopku isto nalogo in sicer, da zadene krivca kazen in da se nedolžni oproste. Če ne upoštevamo tega sodelovanja med sodiščem, javnim tožilstvom in preiskovalnimi organi pri izpolnitvi tude te naloge, če ne razumemo, da je njihova metoda dela zasnovana na istih načelih, če lih v tem vprašanju primerjamo z državnim tožilecem iz stare Jugoslavije, tedaj seveda ne moremo razumeti temeljev, na katerih je zasnovan ta kazenski postopek.

V tem smislu bi bilo napačno meniti, da je javni tožilec v katerem koli štadiju postopka kratko in malo stranka. V porzdu njegovih pooblastil za procesualna opravila ima javni tožilec v postopku pred sodiščem resda ista pooblastila kakor obtoženec, ne smemo pa pozabiti, da javni tožilec tudi v tem štadiju postopka ni prenehal biti tuvar zakonitosti, ki pomaga sodišču, da se zares tudi izpolnijo vse tiste procesualne oblike, ki jih zakon predpisuje, in vse tiste garancije, ki jih zakon zagotavlja.

Kakor je napačno videti v položaju javnega tožilca v katerem koli štadiju postopka položaj stranke, tako je še bolj napačno presojati za s tega stališča v preiskavi, kaj je javni tožilec organ, ki mu je samo skupaj s preiskovalnimi organi poverjen celotni postopek. Razumeti moramo, da položaj javnega tožilca v preiskavi nima nič skupnega s položajem javnega tožilca stare Jugoslavije, ki je bil formalno postavljen kot pomožni organ preiskovalnega sodnika — pravim samo formalno, ker je bil dejansko kot organ vsemočne državne uprave odločujoč faktor — in ki mu je bila tam zopet samo formalno dodeljena vloga stranke. Toda pri nas je javnemu tožilcu kot ljudskemu organu, čigar glavna funkcija je, da budno pazi na zakonitost, prav zaradi tega poverjena odgovorna dolžnost preiskovanja. Če tako pojmuemo vlogo javnega tožilca v preiskavi, ki ni njegova edina funkcija preiskava, marveč hkrati tudi funkcija

zlasti naše predilniško delavstvo. — Ljudska univerza bo imela v letošnji sezoni vrsto predavanj, večinoma ob četrtkih zvečer. Ljudsko-prosvetni svet Litije je že sklenil pogodbo s koncertno posredovalnico v Ljubljani, ki bo v zimskih mesecih priredila šest abonmankoncertov in gledaliških prireditev v Litiji. Vse te prireditve bodo vsak drugi četrtek v mesecu. Prva prireditve bo v četrtek 14. oktobra. Na sporedu bo veder pevsko-gledališki večer, med drugim bo sodeloval tudi znani humorist Fran Milčinski-Ježek. Odbor ljudske proevete bo objavil prve dneve oktobra goje za vpis abonmaja. J. Z.

TRBOVLJE. — Pretekli teden so se pred okrajnim ljudskim sodiščem v Trbovljah zagovarjali Zofija Jež, gostilničarka in posestnica v Jagnečnici pri Radečah, njen sin Ivan Jež, mesarski pomočnik in njena hči Zofija, poročena Martinčič, zaradi špekulacije z vinom.

Ivan Jež je spomladi leta 1947 pripeljal po nalogu svoje matere dvakrat po dva soda vina v izmenj okrog 800 litrov. Vino so skrili v drvarnici in ga nato neprijavljenega prodajali v gostilniškem obratu Zofije Jež. Jeseni leta 1947 je Ivan pripeljal ponovno več sodov vina in ga skrili v drvarnici. Neprijavljenega so spet prodajali v obratu. Poleg tega so v gostilni tudi znatno preokročili cene za vino in žganje.

Hči Zofija Martinčič je kupila za mater 522 litrov belega rizičnega in prezela za to od matere 280 litrov vina, ne da bi plačala davek, oziroma vino privajala.

Okrajno ljudsko sodišče je obsodilo Zofijo Jež na eno leto poboljševalnega dela, na delno zaplembo premoženja in zaplembo hiše z zaplembo hiše z gostilniškim inventarjem in Jagnečnici, Ivana Ježa na eno leto odvzema prostosti s prisilnim delom, Zofijo Martinčič pa na denarno kazen. N. S.

ZRECE. — Tud v Zrečah ob vznožju Pohorja bodo še to jesen spravili združni dom pod streho. Sicer bo šlo malo težko, ker so se za novo gradnjo odločili šele 20. avgusta, vendar vse kaže, da bodo sklep izvršili. Temelje so že izkopali in napravili betonski venec. Lesna zadruga v Zrečah je prispevala 20 kub. metrov rezanega lesa.

Zadnje nedeljo sta lovski družini iz Zreč in Skomarja pripravili gradbeni les na Pohorju. 23 lovcev, ki so po večini kmetje, je ves dan podiralo in žagalo. Podrli in razrezali so 86 smrek, ki jih je podaril za združni dom kmet Vidmar Franc na Resniku, kateremu je znal lovec-aktivist prikazati potrebo združnega doma.

Lovci so ta dan prepričali tudi druge kmete, da bodo sodelovali pri gradnji združnega doma. Obljubili so, da bodo ves potrebni les s hribov sami zvozili na gradbišče. Če bodo v Zrečah še vse druge organizacije tako resno prijele za delo, ni dvoma, da bo združni dom kmalu pod streho. T. J.

IDRIJA. — V tednu napredne knjige je v rudniški čitalnici v Rožni ulici odprta razstava slovenske knjige. Razstava prikazuje tudi tisk med narodnosvobodno borbo. Razstavo ljudje množično obiskujejo. V. S.

Nadaljevanje razprave v Kopru Tržaški CLN je podpiral teroriste in špijone z denarjem in orožjem

Koper, 29. septembra. Dne 29. septembra se je pred višim vojaškim sodiščem pri voini pravi JA v Kopru nadaljevala razprava proti teroristični in špijonski bandi Drioli in soobtožencem. Zaslišani so bili Dudine Ottavio, Perentin Salvatore in Drioli Luigi.

Današnje zasliševanje obtožencev je bilo zelo zanimivo, ker so obtoženci sami pripovedovali o delu teroristične organizacije GRI-DL in njenih stikih z voditelji v Trstu. Popolnoma jasno in neizpodbitno je dokazano, da so imele teroristične bande GRI-DL iz Izole zveze preko Trsta tudi z Italijo. V Trstu je bilo leglo za demotajanje teroristov iz Izole sedež demokratijske stranke, kjer so se teroristi iz Izole sestajali s funkcionarji istrskega CLN in funkcionarji demokratijske stranke ter so na skupnih sestankih kovali načrte za teroristična in kriminalna dejanja v coni B, ki je pod jugoslovansko upravo. Vodja trojke teroristične organizacije GRI-DL iz Izole je na razpravi izjavil: »Sredstva smo dobivali iz Vidma v Italiji.« Svoja špijonska poročila so pošiljali teroristi iz Izole v Trst prof. Romanu Redentu (legalno ime »Elean«), bivšemu oficirju italijanske vojske, podpredsedniku istrskega CLN v Trstu, direktorju časopisa »Grido dell'Istria« in sodelavcu

agencije ANSA in funkcionarju demokratijske stranke v Trstu Vassovanju (legalno ime »Kapetan Furia«), uslužbencu italijanskega Rdečega križa. Od »Kapetana Furie« so teroristi dobivali tudi orožje in drugo pomoč za teroristične akcije.

Terorist Dudine Ottavio je pri zaslišanju izjavil, da je bila diverzantska grupa v Izoli podružnica CLN v Trstu.

Razprava je tudi nadalje pokazala, da so bili teroristi, organizirani v GRI-DL, povezani s CLN-om v Trstu ter da je CLN prav tako teroristična in špijonska organizacija kakor GRI-DL. Obe teroristični organizaciji sta hoteli ustvariti nered in sabotaže v coni B. Vsa njihova aktivnost je bila zločin in naperjena proti ljudski oblasti in ljudstvu, ki to oblast podpira.

V tržaškem tisku ima proces velik odmev. Napredni in reakcionarni listi prinašajo obširna poročila, z izjemo šovinističnega lista »Voce libera«, ki je prinesel le kratko vest, medtem ko Vidaličev »Lavoratore« sploh ni poročal o procesu. Tako bo »Voce libera« lahko zopet pohvalila »Lavoratore«, se strinjala z njegovim pisanjem o položaju v coni B in odobravala njegov molk.

ZAKLJUČEK ZASEDANJA KONGRESA AMERIŠKIH SLOVANOV

Ameriški Slovani se bodo borili proti podp hova cem na novo vojno

Chicago, 29. septembra (Tass). V Chicagu je končano zasedanje IV. ameriškega slovenskega Kongresa. Kongres je sprejel vrsto resolucij, s katerimi odobravajo kandidaturi Wallacea in Taylorja kot kandidata Progressivne stranke na položaje predsednika in podpredsednika Združenih držav Amerike, prav tako pa tudi resolucijo, s katero zahtevajo podporo za Črne v njihovi borbi za državljanske pravice v Združenih državah Amerike. Kongres je odobril tudi proglas slovenskim narodom, v katerem zahtevajo, da se podpre enotnost slovenskih narodov.

»Skupno z vsemi demokratičnimi silami Amerike,« je rečeno v proglasu, bomo vodili borbo proti načrtom nove vojne in proti nagibanju Združenih držav Amerike k fašizmu. Mi, Američani slovenskega porekla, pozdravljamo herojsko obnovo v slovenskih državah in se obvezujemo, da bomo ohranili in okrepiili vezi enotnosti in sodelovanja, ki nas vežejo, ne bomo klonili pred lažno, no svažno, vojno in protisovjetsko propagando. Ne bomo dovolili Wall Streetu in njegovim agentom, da razbijajo našo enotnost in trgajo naravne vezi prijateljstva ameriških Slovanov. Ne bomo dopustili izdajalcem-kvizlingovcem slovenskih držav, da bi na ozemlju Združenih držav Amerike, pod vodstvom in pokroviteljstvom dvopartijskih vlad zastupljali mišljenje ameriških Slovanov in ameriškega ljudstva.«

Kongres je prav tako sprejel resolucijo, ki so jo poslali Trumanu, Marshallu in Ateleju, v kateri zahtevajo, naj povrnejo v Poljsko 200.000 poljskih otrok, ki so še danes v Nemčiji.

Leo Krzicki je bil ponovno soglasno izvoljen za predsednika Ameriškega slovenskega kongresa, Jurij Pirinski za sekretarja, profesor John Marsalka za univerze Yale pa za pomočnika sekretarja. Izvolili so tudi Nacionalni odbor 75 članov in 25 namestnikov.

Govor Henrya Wallacea

Na zaključni seji Kongresa ameriških Slovanov je govoril kandidat napredne stranke za predsednika ZDA Henry Wallace, ki je v svojem govoru najprej opozoril na resnost mednarodnega stanja, nato pa omenil kampanjo uradne Amerike proti ameriškim Slovanom, ki hoče ožgostiti njihovo antisfašistično organizacijo kot prevaratno.

Glede vladne politike, ki odreka pomoč slovenskim državam, je Wallace rekel: Dvostrankarska politika ZDA izključuje od programa evropske obnove te narode s tem, da stavlja take pogoje, ki jih ti narodi ne morejo sprejeti, ne da bi se odrekli neodvisnosti in suverenosti svojih držav. Slovanski narodi so plačali vojno z veliko večjimi človeškimi žrtvami, kakor pa narodi Amerike in zapadne Evrope v vsej svoji zgodovini...

FIZKULTURA

Jesenska preizkusnja smučarjev bo 10. oktobra v Ljubljani

Kaj naj počnem z vašimi smučarji, kako naj jih učim teči in skakati na smučeh, če so med njimi nekateri, ki še nikoli niso gojili lahke atletike. Tako je dejal češki trener Leon Štehlík pred 15 leti, ko je v tedni trening naše smučarske reprezentance na Pokljuki. Dandanes je drugače. Veski slovenski smučar ve povsem točno, da se mora na zimsko sezono pripravljati potoma vadbe najrazličnejših tekov, potom skakanja v višino in v daljino, pa tudi potom planinstva in alpinistike.

Se več: naši smučarji bodo imeli v nedeljo 10. oktobra v Ljubljani množični miting vseh tekmovalcev in tekmovalk, na katerem bodo pokazali uspehe pripravljalnega treninga. Na tem mitingu bodo tekmovali v tehnik na kratke proge, v skakanju v višino, v plezanju po vrvi in v tehnik čez drn in strn.

Smučarska zveza Slovenije je že sredi poletja sklicala najboljših tekmovalce na Bled, kjer so si najprej ogledali film o zimskih olimpijskih igrah na St. Moritzu, potem pa so se vsestransko pomenili o poletnem in jesenskem treningu. Tekmovalci so obljubili, da bodo gojili atletiko, igre, planinstvo in druge panoge, hkrati pa so sklenili, da bodo o svoji vadbi vodili dnevnike.

Zdaj prejema SZS iz najrazličnejših krajev poročila o pohodih na Begunjsko in Krško goro (Trzič), o polaganju norm za fizikalni znak (Zagorje), o dobro preračunani vsestranski telesi vzgoji (Št. Vid nad Ljubljano) itd. Deloma po 16 ur dnevno, zato smo sklenili, da bomo delo med tednom smatrali kot vztrajnostni trening, na skupnih treningih ob nedeljah pa bomo posvetili glavno pozornost brzini, refleksu in specialni panogi vsakega tekmovalca, piše Jernej Jože iz Dola pri Ljubljani.

Toda zdaj so na kmetih minila glavna dela, zdaj imajo več časa za posebne priprave za preizkušnjo v Ljubljani. Ko bo zapadel prvi sneg, si bodo tekmovalci z zadostno zalogo vztrajnosti in moči pripeli smuči na nože ter pričeli z glavnim treningom. Na tekem v Ljubljani bodo člani pokazali, da so si privzgojili hitrost (tek na 100 m), sprtnost (tek v višino), moč v rokah (plezanje) in

vztrajnost (cross na 3000 m). Borbe v poedinih panogah bodo prav gotovo zanimive, rezultati pa nič slabši kakor na marsikateri lokalni atletski prireditvi.

Na ljubljanskem jesenskem mitingu smučarjev bo šlo za prvenstvo v mnogobojnih, hkrati pa seveda tudi za prvenstvo v posameznih panogah. Četverboj za mladince bo obsegal tek na 100 m, skok v višino, plezanje po vrvi (5 m iz sedenja na tleh) in hitro hojo na 3000 m.

Članice in mladinke bodo tekmovala v troboju. Zanimiv bo nastop naših naj-urnejših smučark v teku na 100 m, v skoku v višino in hitri hoji na 3000 m; zlasti pa bo ta nastop za nekatere članice izredno koristen, ker bodo po doseženih rezultatih najzajezneje spoznale svoje morebitne kondicijske pomanjkljivosti in bodo zato tem bolj zanesljivo vedele in spoznale, kateri panogi bodo morale posvetiti še več pozornosti.

Za mladince bodo tekmovalne naloge primerno lažje: tek na 60 m, skok v višino, hitra hoja na 1500 m. Glede hitre hoje pripominjamo, da bo na progi dovoljeno tudi teči, kar pa je za članice in mladinke priporočljivo le na lažjih odločkih proge (po ravnem, navzdol), in to v drugi polovici, nikakor pa ne od začetka.

Za zavednost in strokovno zrelost naših smučarjev-tekmovalcev je značilno, da skoraj ni kraja, kjer ne bi imeli organiziranih priprav za zimsko sezono. To velja zlasti za gorenska društva: Tržič, Dovje-Mojstrana, Kranjska gora, Gorje, Hrušico, Šofjo Loko in Št. Vid nad Ljubljano. Razumljivo pa je tudi stališče Smučarske zveze Slovenije, ki bo v teku zimске sezone sprejemala v različne tečaje ter dajala prednost pri nakupu tekmovalne opreme zlasti mladim smučarjem, ki so se za zimsko sezono pripravili ter dokazali uspehe svojega dela na nastopu v Ljubljani.

Ceneč visoko vrednost jesenskega tekmovalstva smučarjev, mislimo, da bi bil povsem umesten ukrep, po katerem bi bila udeležba za vse tekmovalce zlasti za one zveznega in I. razreda, obvezna.

Uspel telovadni nastop v Trziču

Preteklo nedeljo je bil v Trziču uspel okrajni telovadni nastop, na katerem je nastopilo 380 telovadcev in telovadk.

Spored se je začel dopoldne s sprevidom, v katerem je sodelovalo skoraj 500 telovadcev. V sprevidu so šli vsi nastopajoči telovadci, deloma v slavnostnih krojih, deloma v telovadnih. Za njimi so korakali zastopniki vseh športnih panog, tako smučarji, atleti, planinci, nogometaši itd.

Popoldanski nastop se je pričel z mimohodom vseh nastopajočih, nato pa so kot prvi prikoračali na telovadišče pionirji in pionirke ter nastopili z vajami s palicami in obroči. Za njimi so nastopile mladinke, nato pa so člani izvedli »Turško koračico«, članice pa »Po jezercu in »Valček«. V peti točki je nastopila vrsta članov na drugo vrsto mladincev in članov na bradlji, dočim so članice nastopile na dvovišinski bradlji. Po orodni telovadbi je 20 članov in 28 članic pokazalo vaje za letošnji Vseskoletski zlet v Pragi. V sedmi točki je 56 mladincev izvedlo mladinske proste vaje, s katerimi bi morali nastopiti letos na republiškem zletu. Za zaključek je 60 članov in 90 članic nastopilo z znano točko »Bratsvo – Edinstvo«, ki je bila poleg praških vaj najboljša točka dneva.

Nastop je zapustil prav dober vtis. Tu in tam so bile sicer še pomanjkljivosti, predvsem pri nastopu mladincev.

Crvena zvezda : Dinamo (S) 4:1 (2:1)

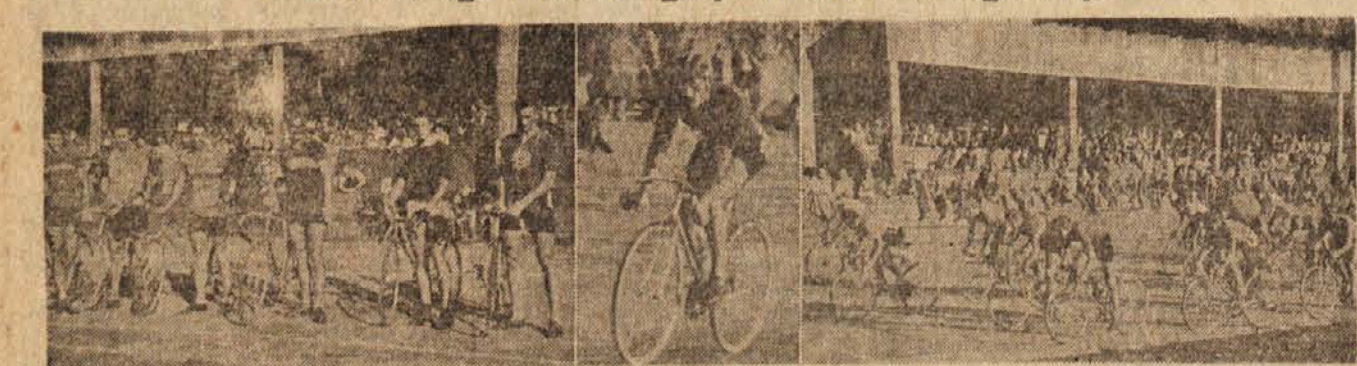
Beograd, 29. sept. Prijateljska nogometna tekma ki sta jo odigrali včeraj v Beogradu moštvi »Crvena zvezda« iz Beograda in »Dinamo« iz Skoplja, se je končala z zmago »Crvene zvezde« z rezultatom 4:1 (2:1). V prvem polčasu je bil »Dinamo« enakovreden našemu mlademu moštvu »Crvena zvezda«, ki je bilo okrepjeno s Tomaševićem. Šele v drugem polčasu, ko je poslala »Crvena zvezda« na teren svoje igralce prvega moštva, se je položaj spremenil. »Dinamo« je popustil vendar nečinkovitemu napadu »Crvene zvezde« kljub temu ni uspelo doseči višjega rezultata.

Tenis Turnir srednješolcev v Ljubljani

Udeleženci študentskih in srednješolskih teniskih tekem dobe v času od 2. oktobra do 20 ure do 5. oktobra do 20 ure hrano in stanovanje. Zato morajo poslati prijave najkasneje do petka 1. oktobra. V prijavi se mora navesti disciplino, v katerih prijaviteljskem nastopu, v disciplinah dvojice pa se mora navesti tudi soigralca oziroma soigralko.

Naslov: Vodstvo študentskega tekmovalstva, Ljubljana, igrišča pod Celinovim gradom.

Z dirkališnega kolesarskega prvenstva FLR Jugoslavije

Desno: Državni prvaki za leto 1948; v sredi: večkratni državni prvak Milan Poredski (Partizan); levo: start kolesarjev v dirki na 60 krogov

Šolstvo

Državna glasbena šola v Ljubljani

Učenci, vpisani na odseku za klavir se pozivajo da se zaradi dodatne profesorjeve, določitve urnikov, predpisanih muzikalij itd. javijo zanesljivo s kontrolno knjižico v sobi št. 1 pri profesorjih, katerim so dodeljeni, v času, objavljenem na oglasni deski. Učenci I. razreda odskokov za klavir, violino in celo naj se zanesljivo javijo v učilnici Židovska steza št. 1, v ponedeljek 4. okt. med 9. in 11. ali med 15. in 17. urami zaradi razdelitve obveznega pouka teorije.

Vsi ostali učenci glasbene šole naj se javijo v torek 5. oktobra istotam ob navedenih urah zaradi obveznega pouka teorije, zborovskega petja in ansambelskih vaj.

Kontrolno knjižico naj prinesejo vsi učenci s seboj — Ravnateljstvo.

Vsem absolventom nižje gimnazije

Ki niso uspeli pri sprejemanju izpitu za višjo gimnazijo ali srednjo strokovno šolo, sporočamo, da so lahko vpisane na učiteljska s pogojem, da bodo v roku do 15. okt. opravili tni sprejemni izpit. Natančnejša navodila dobijo pri ravnateljstvu učiteljskišče — iz ministrstva za prosveto.

Nizja gostinska šola Bled gostinski tečaji Bled, Dobrna

Pozivamo vse tovariše in tovarišice ki so se prijavili v Nizjo gostinsko šolo in gostinske tečaje, da se odzovejo 2. X. t. l. in najkasneje 4. X. t. l. in izdajo, ki bodo vrneli imenske pozive na dom.

Ostali, ki bodo naknadno sprejeti, se morajo javiti 9. X. t. l. v kraju, ki bo označen na pozivilih. — Komite za turizem in gostinstvo pri vladi LRS.

Državni učni zavod »Gospodarski tečajje v Ljubljani. Prijave za stenografski tečaj sprejema uprava od 1. do 5. oktobra vsak dan razen nedelje od 8-11 ure dopoldan. Sprejemni pogoji: dovršena nižja srednja šola ali 7. oz. 8. razred osnovne šole, starost 16 let vsaj do konca decembra (in tudi nad 16 let). Podrobna navodila na oglasni deski zavoda na Domobranski cesti 15. Vodstvo sprejema prijave tudi za specialni dnevni ali večerni tečaj stenografije. — Ravnateljstvo.

MALI OGLASI

SPALNICO, moderno, novo ali dobro ohranjeno, kupim. V zameno dam tudi klavirsko harmoniko s 120 basji, 3 registrir. Ponudbo poslati podružnici »Lj. pravice«, Kranj, pod »Reson kupec« št. 931.

Advertisement for a lottery: 'Ste že kupili srečko drž. razred. loterije? Cena četrtinki je 50 din. Preizkusite svojo srečo!' with a large question mark icon.

Elektromotor od 7½ — 8 KS 940 (750) obr., kratkostičen, stik zvezda trikot, po možnosti s bronastimi ležaji — kupimo ali zamenjamo za elektromotor 14½ KS, 940 obr., kratkostičen, stik zvezda trikot. — TVORNICE ZLATOROG, MARIBOR

RAZNAŠALKE ČASOPISOV za Ljubljano takoj sprejme uprava »Ljudske pravice«, Kopitarjeva 2

Danes ob 9 moštveno državno prvenstvo v tenisu na teniškem igrišču pod Celinovim gradom. Nastopata Dinamo (Zagreb) : Enotnost (Lj.) Tekmovanje traja ves dan. — Vabljeni vsi ljubitelji tenisa

V petek, soboto in nedeljo bo na strelišču v Ljubljani strelski dvoboj Srbija : Slovenija. — Nastopajo najboljši strelci FLRJ

ŠAH

DRŽAVNO MOSTVENO PRVENSTVO FLR JUGOSLAVIJE Krim : Partizan 4 : 4

Opatija 29. septembra. — V današnjem IV. kolu državnega mostvenega prvenstva je bilo središče zanimanja srečanje med favoritoma turnirja CDJA Partizanom in Krimom iz Ljubljane. Šanse obeh moštev so bile prilično enake. Krim je bil močnejši na prvih 4 deskah, Partizan na zadnjih štirih. Kljub ogorčeni borbi, ko sta oba nasprotnika igrala na zmago, se je 6 partij končalo neodločeno. Do prve prekinitve je bilo stanje 2 in pol : 2 in pol. Slokan je bil danes očito nerazpoložen in je na 8 deski hitro izgubil z mladinskim prvakom Matanovičem. Partije Vidmar-Milič, Božič-Puc, Longier in Preinfalk pa so se končale neodločeno. Sikošek je imel v začetku slabo pozicijo proti Radofčiću, vendar je pozneje z dobro igro osvojil figuro in s tem prinesel edino zmago svojemu moštvu.

čeno, Remizirali so Šiška-Minar, Gabrovšek-Markovič in Levaič-Gruber. Končni rezultat je torej 4:4.

V ostalih dvobojih so bili naslednji izidi: Radosejvo : Crvena zvezda (Bgd) 1:7, Dinamo (Pančev) : Vardar (Skoplje) 5:2 (1), Metalac (Bgd) : Mladost (Zagreb) 2:5 (1) in Sloga (Novi Sad) : Dinamo (Zagreb) 6:2.

Stanje po IV. kolu: Crvena zvezda 23 in pol (1), Partizan 22, Krim 20, Mladost 18 in pol (1), Sloga 18 itd.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 29. septembra: Visok zračni pritisk nad srednjo in južno Evropo izkazuje ustaljen značaj. Hladna fronta, ki izvira iz severno-evropskih depresij, je doseгла srednjo Evropo, vendar se razkraja pod učinkom visokega zračnega pritiska.

Vremenska napoved za četrtek, 30. sept.: Nobene bistvene spremembe.

OBVESTILA

Vsem posestnikom radio-aparatur v LR Sloveniji

V zvezi z izvajanjem Pravilnika o posesti radijskih sprejemnikov in o plačevanju radijske naročnine objavljenem 23. I. 1948. v Uradnem listu FLRJ št. 8, dajemo naslednja navodila:

1. Vsak uporaben radio aparat mora biti prijavljen najkasneje v roku 10 dni po nabavi. Izvajanje te odredbe bodo kontrolirali zato nameščeni kontrolni organi. Prijava se izvrši s polnično — prijavnico (obrazec št. 1), s katero se plača tudi prva naročnina, ki znaša letno: za sprejemnik din 480 za zvočnik din 120, za detektor din 60.

2. Ako se menja lastnik aparata, ki je bil prijavljen, ga ni treba znova prijavljati, pač pa je dolžan prejšnji posestnik izpolniti obrazec št. 3 in navesti točen naslov novega lastnika. Ako pa je nekdo prevzel aparat, ki doslej iz katerega kolikozrka ni bil prijavljen, ga mora najkasneje v 10 dneh prijaviti.

3. Naročnina se plačuje četrtletno vnaprej in mora biti plačana najkasneje v prvih 45 dneh tromesečja.

4. Naročnik je dolžan vsako spremembo naslova ali lastništva javiti v teku 10 dni radio postaji.

5. Obveznost plačevanja naročnine preneha le v naslednjih primerih: a) ako se naročnik preseli v inozemstvo; b) ako aparat prodaja ali odstopi in premore obveznost plačevanja na novega lastnika; c) ako je aparat nepopravljivo pokvarjen.

O vseh teh primerih je naročnik dolžan obvestiti radio postajo z obrazcem št. 3, ki ga dobi na vsaki pošti. Obveznost plačevanja preneha s koncem tromesečja, v katerem je radio postaja prejela obvestilo.

6. One, ki žele odjaviti svoj radio aparat zaradi okvare, opozarjamo, da morajo izpolniti obrazec št. 3 predložiti v odtrojni radio-centru ali pooblaščenemu popravljalnici. Odjav brez omejenega potrdila, iz katerega je razvidno, da aparata ni več mogoče uporabiti za sprejem radio postaja ne bo upoštevana.

7. Prijavitelj mora biti tudi vsi aparati nameščeni v avtomobilih.

8. Za one, ki se ne ravnavajo po določilih Pravilnika so v čl. 14 predvidene kazni: a) za one, ki imajo neprijavljene aparate din 500 do 5000;

b) za one, ki ne javijo spremembe naslova ali lastništva, ali navedejo netočne podatke din 200;

c) za one, ki ne plačujejo naročnine do konca tromesečja din 200.

Opozarjamo vse posestnike radijskih sprejemnikov naj se točno držijo gornjih navodil. Vse postne usluzbe bomo, da navodila točno prečitajo in jih toimažljivo naročnikom, ki se glede tozadevnih informacij isto obračajo nanje.

Vsa dosejana navodila, v kolikor so ne skladna z gornjimi, so s tem preveljavljena. Radio Ljubljana

Obvestilo Narodne banke FLRJ o drobižu

V zadnjem času se opaža v denarnem prometu pomanjkanje drobiža. Vse zainteresirane obveščamo, da lahko dobijo drobiž za lastne potrebe pri vseh sedežih Narodne banke FLRJ, bodisi da zamenjajo bankovce za drobiž bodisi da dvignejo drobiž v breme svojih tekočih računov.

Iz Narodne banke FLRJ

DNEVNE VESTI

Med Tednom Rdečega križa od 1. do 8. oktobra bodo pobirali trgovinski in gostinski obrati enodinarske prispevke za Rdeči križ, cestna železnica pa bo pobirala tak prispevek 2. oktobra. Podpirajte Rdeči križ po geslu: Rdeči križ za ljudstvo — Ljudstvo za Rdeči križ!

Okr. gradbeno podjetje »OGRAP« obvešča vse dobavitelje in odjemalce, da se vodi njen tekoči račun od 20. septembra 1948 dalje pri Narodni banki v Tolminu pod št. 616-26200-0 in ne več pri Državni investicijski banki v Ljubljani, 2502

Dne 3. X. priredi Mestni odbor V. V. I. skupni množični zlet vseh invalidov, vdov, Zveze borcev in ostalih množičnih organizacij v Crnomalji. Prijave sprejemajo: Polovaič »Putnik« in Mestni odbor V. V. I. v Nabotniku. Vozilna polovaiča 85 din. Jedača in pijača zagotovljena. Udeležite se vsil! — Odbor

Trgovsko podjetje »Prehrana«, Ljubljana, sporoča, da bodo njena skladišča: Tyrševa c. št. 15, Tyrševa c. št. 31, Tyrševa c. št. 33 in Resljeva c. št. 24, dne 1. in 2. oktobra zaradi inventure zaprta.

Opozorilo. DES — direktorja Ljubljana- mestno opozarja svoje konzumente na področje transformatorjev, postaja prazna potzemeljska. Trnovci, Kolezija, Gruberjevo nabrežje, Barje in Utinšilja, da bodo danes 30. septembra od 22. ure zvečer pa do 10. ure dopoldan 1. oktobra brez električnega toka zaradi del na visokonapetostnih napravah.

Antikablna ambulanca na Blewelsovi c. 42 (Delavski dom) zdravi garje in odstranjuje mrčes od 1. oktobra dalje vsak delavnik od 8-10 ure se sprejemajo žene in otroci, od 10-12 ure pa moški. Vsakdo naj prinese napotnico od zdravnika oz. zdravstvene ustanove ali epidemioleškega referata povzročiteljska za ljudsko zdravstvo in soseskristvo, Mestni dom, Krekov trg št. 2-I.

Okrajni odbor vojaških vojnih invalidov in Okrajni odbor zveze borcev v Kranju, priredijo skupno z MOVI Ljubljana 3. okt. 1948 izlet v Crnomalj kjer se bo vršila slavnostna komemoracija četrti obletnice padlega komandanta NOV in POJ generalalljantanta tov. Staneža Rozmana. Prijave sprejemajo do vključno 31. oktobra; Okrajni odbor zveze borcev Kranj, MLO soba št. 3. Okrajni odbor vojaških invalidov Kranj, Titov trg št. 23. Poslovalnica »Putnik« Kranj. Udeležite se polnočevno izleta v osrčje Beje Krajine kjer homo odnesli lepe vtise iz časov NOB. 962

GLEDALIŠČE

DRAMA — LJUBLJANA Cetretk, 30. ob 20: Moliere: »Tartuffe«. Izven. (Predstava v Operi).

Danes v četrtek, 30. t. m., bo igrala Drama duhovito komedijo francoskega pisca Mollera »Tartuffe«. Svetločina Tartuffa igra Ivan Levar. V komediji nastopajo še: Marija Nablocka Janez Cesar, Mira Danilova, Jože Tiran, Draga Anačičeva, Branko Miklavc, Edvard Gregor, Mila Kadičeva, Milan Peček, Lojze Dravovec, Ladislava Greg, Alenka Svetlova. Režiser je dr. Branko Gavella. Predstava bo v opernem gledališču.

SINDIKALNO GLEDALIŠČE MARIBOR Sobota, 2. oktobra ob 20: Goldoni: »Kramarica Mirandolina«. Predstava v korist šolske kuhinje Rdečega križa.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE — KRANJ Predsezona Nedelja 3. oktobra ob 17: Lope de Vega: J. Vovk: »Prebrisana norica«. Zadnja popoldnska predstava. (Gostovanje Alenke Svetlove članice ljubljanske Dramo).

SINDIKALNO GLEDALIŠČE JESENICE Sobota, 2. oktobra ob 20 v Titovem domu: Koncertni večer člana Slovenske filharmonije tenorista Korena. Franc. Sodelujejo: članica ljubljanske opere sopranska Strlar Bogdana, član Slovenske filharmonije baritonist Kozlevar Anton, pri klavirju spremlja prof. drž. glasbene šole na Jesenicah Černicev Boža.

Podjetje za nizke gradnje, Ljubljana, Ambrožev trg 7

se je preimenovalo v

Mestno podjetje »BETON« v Ljubljani

Sedež podjetja je: Ambrožev trg 7

Cekovni račun pri Komunalni banki v Ljubljani št. 6-1-26200-1

Izvršujemo predvsem betonska dela v skeletnem sistemu, kanalska dela ter visoke gradnje

Mestno podjetje »Beton« v Ljubljani

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik Dušan Boie. Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava, Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65. Telefon naročniškega oddelka 50-30. — Telefon oglasnega oddelka 36-85. — Štev. ček. računa 6-90601-0.